

ଅଣୁ ଯୋଜନା

ପ୍ରସ୍ତୁତି ପୁସ୍ତିକା

ଫର୍ମ ଓ ସାରଣୀ

ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକଳ୍ପ-ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ

ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ସମିତି

ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ଅଣୁ ଯୋଜନା

ପ୍ରସ୍ତୁତି ପୁସ୍ତିକା

ଫର୍ମ ଓ ସାରଣୀ

ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକଳ୍ପ-ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ

ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ସମିତି

ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

**ଅଣୁ ଯୋଜନା
ପ୍ରସ୍ତୁତି ପୁସ୍ତକ**

ପ୍ରକାଶକ :

ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ସମିତି
ଏସ୍.ଏଫ୍.ଟି.ଆର୍.ଆଇ. କେନ୍ଦ୍ର,
ଘାଟିକିଆ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୯
ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ମୁଦ୍ରଣ : ଜୁନ୍ ୨୦୧୯

© ଏହି ପୁସ୍ତକର ସମ୍ପାଦକାର
ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ସମିତି ନିକଟରେ ସଂରକ୍ଷିତ

ୱେବସାଇଟ୍:

www.ofsds.in

✉ webmail@ofsdp.org

☎ 0674-2386084, 2386016

ଅଳଂକରଣ ଓ ମୁଦ୍ରଣ:

କେତକୀ ଏକ୍ସପ୍ରାଇଜେକ୍ଟ ପ୍ରା.ଲିଡି.
ୟୁନିଟ୍-ଆର୍ଡି ଆଇ କମ୍ୟୁନିକେସନ୍
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ସୂଚୀପତ୍ର

୧. ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପ-୨୦୧୧	୧
୨. ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପ-୨୦୧୫ (୨୦୧୧ର ସଂଶୋଧନ)	୮
୩. ବୃକ୍ଷାମଣା ପତ୍ର ୧୦	
୪. ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ	
ଫର୍ମାଟ – ୧ : ଗ୍ରାମର ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିବରଣୀ	୧୧
ଫର୍ମାଟ – ୨ : ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀବର ଓ ଅସ୍ତ୍ରୀବର ସମ୍ପତ୍ତିର ବିବରଣୀ	୧୬
ଫର୍ମାଟ – ୩ : ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ବିଶ୍ଳେଷଣ	୨୯
ଫର୍ମାଟ – ୪ : ଜଙ୍ଗଲ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା	୩୨
ଫର୍ମାଟ – ୫ : ସମନ୍ୱିତ ବିକାଶ ଯୋଜନା	୪୭
ଫର୍ମାଟ – ୬ : ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରକ୍ରିୟା ଯୋଜନା	୫୨
ଫର୍ମାଟ – ୭ : କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଗ୍ରଗତିର ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ	୫୫
୫. ସାରଣୀ	
ସାରଣୀ – ୧ (କ) ଜନସଂଖ୍ୟାର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ	୧୨
ସାରଣୀ – ୧ (ଖ) ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମ୍ପର୍କରେ ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀ	୧୨
ସାରଣୀ – ୨ ଲିଙ୍ଗଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗ	୧୫
ସାରଣୀ – ୩ ଗ୍ରାମର ସମ୍ବଳ	୧୬
ସାରଣୀ – ୪ ଜମି ଭୂଗୋଳ ଚାର୍ଟ ଯୋଜନା	୧୮
ସାରଣୀ – ୫ ଘରପିଛା ସମୁଦାୟ ଜମିଜମା ଓ ଋଷର ସୂଚନା	୧୮
ସାରଣୀ – ୬ (କ) ଫସଲର ପ୍ରକାର ଭେଦ	୧୯
ସାରଣୀ – ୬ (ଖ) ଗ୍ରାମରେ ଉତ୍ପାଦନ ହେଉଥିବା ଫସଲର ବିବରଣୀ	୧୯
ସାରଣୀ – ୭ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ ମାନଙ୍କର ଚାରଣର ଅବସ୍ଥିତି	୨୦
ସାରଣୀ – ୮ ଉପଲବ୍ଧ ଗୋଷାଦ୍ୟ ପରିମାଣ	୨୦
ସାରଣୀ – ୯ (କ) କୁଝ ପାଇଁ ବଜାର ସୁବିଧା	୨୧
ସାରଣୀ – ୯ (ଖ) ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ବଜାର ସୁବିଧା	୨୧
ସାରଣୀ – ୧୦ ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଜଳ ସମ୍ପଦ (ଜଳର ଉତ୍ସ)	୨୨
ସାରଣୀ – ୧୧ ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ଜାଳେଣି ଶକ୍ତି ବ୍ୟବହାରର ବିବରଣୀ	୨୨
ସାରଣୀ – ୧୨ ବିଦ୍ୟୁତ୍‌କରଣର ଅବସ୍ଥା	୨୩

ସାରଣୀ - ୧୩	ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନ / ସଂସ୍ଥା	୨୩
ସାରଣୀ - ୧୪	ଗ୍ରାମରେ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ସମୂହ	୨୩
ସାରଣୀ - ୧୫	କୃଷି/ଫଳଚାଷ-ସମସ୍ୟା ଏବଂ ସୁଯୋଗର ବିଶ୍ଳେଷଣ	୨୯
ସାରଣୀ - ୧୬	ପଶୁପାଳନର ବିଶ୍ଳେଷଣ	୨୯
ସାରଣୀ - ୧୭	ଲଘୁବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ	୩୦
ସାରଣୀ - ୧୮	ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ	୩୦
ସାରଣୀ - ୧୯	ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିଶ୍ଳେଷଣ	୩୧
ସାରଣୀ - ୨୦	ଜଙ୍ଗଲ ଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଦୈନନ୍ଦିନ ପାରିବାରିକ ଆବଶ୍ୟକତା (ପରିବାର ପିଛା)	୩୪
ସାରଣୀ - ୨୧	ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହୀତ ଲଘୁ ବନଜାତ ପଦାର୍ଥ	୩୪
ସାରଣୀ - ୨୨ (କ)	ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ସଂଗ୍ରହ ଓ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଣାଳୀ	୩୫
ସାରଣୀ - ୨୨ (ଖ)	ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକ୍ରୟ ସୁବିଧା	୩୫
ସାରଣୀ - ୨୩	ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରକ୍ରିୟା	୩୬
ସାରଣୀ - ୨୪	ଜଳଉତ୍ସର ଗଭୀରତା ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରକ୍ରିୟା	୩୭
ସାରଣୀ - ୨୫ (କ)	ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ସମସ୍ୟା	୩୮
ସାରଣୀ - ୨୫ (ଖ)	ଜଙ୍ଗଲର ଅବକ୍ଷୟର କାରଣ	୩୯
ସାରଣୀ - ୨୫ (ଗ)	ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା	୩୯
ସାରଣୀ - ୨୬ (କ)	ଜଳ ଏବଂ ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା	୪୦
ସାରଣୀ - ୨୬ (ଖ)	ଜଙ୍ଗଲର ଅଭିବୃଦ୍ଧି - ୧	୪୦
ସାରଣୀ - ୨୬ (ଗ)	ଜଙ୍ଗଲର ଅଭିବୃଦ୍ଧି - ୨	୪୧
ସାରଣୀ - ୨୬ (ଘ)	ଜଙ୍ଗଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବର୍ଷ ଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ	୪୧
ସାରଣୀ - ୨୬ (ଙ-୧)	ବିକେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର	୪୨
ସାରଣୀ - ୨୬ (ଙ-୨)	ଫଳ ରକ୍ଷ ସମ୍ପନ୍ନୀୟ ଚାରା ଆବଶ୍ୟକତା	୪୨
ସାରଣୀ - ୨୬ (ଚ)	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୪୨
ସାରଣୀ - ୨୭ (କ)	ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କାଳୀନ ପାତାଳୀକରଣ	୪୩
ସାରଣୀ - ୨୭ (ଖ)	ଶେଷ ଅମଳ ବର୍ଷ	୪୪
ସାରଣୀ - ୨୭ (ଗ)	କେଉଁ ଗଛ ନିୟମାନୁଯାୟୀ କଟାଯିବ ତାହା ଏକ ତାଲିକା	୪୪
ସାରଣୀ - ୨୮ (କ)	ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ	୪୪
ସାରଣୀ - ୨୮ (ଖ)	କାଠ ଓ ବାଉଁଶ ଇତ୍ୟାଦି	୪୫
ସାରଣୀ - ୨୯	ଲୋକମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବାଣ୍ଟିବା ପଦ୍ଧତି	୪୫
ସାରଣୀ - ୩୦	ଜଙ୍ଗଲ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ	୪୫
ସାରଣୀ - ୩୧	ଜଙ୍ଗଲ ଉନ୍ନୟନ ସମ୍ପନ୍ନୀୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୪୬
ସାରଣୀ - ୩୨	ସାମୁହିକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୪୭
ସାରଣୀ - ୩୩	ଜଙ୍ଗଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୪୮
ସାରଣୀ - ୩୪	କୃଷି ଜଙ୍ଗଲ	୪୮
ସାରଣୀ - ୩୫	ମନୁଷ୍ୟ - ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ସଂଘର୍ଷର ଲଘୁକରଣ	୪୮

ସାରଣୀ – ୩୬ ସର୍ବସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ କୃଷି ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୪୮
ସାରଣୀ – ୩୭ (କ) ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୪୯
ସାରଣୀ – ୩୭ (ଖ) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୪୯
ସାରଣୀ – ୩୭ (ଗ) ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ସହାୟକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (ମୁଖ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ)	୫୦
ସାରଣୀ – ୩୮ (କ) ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି	୫୦
ସାରଣୀ – ୩୮ (ଖ) କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ କିମ୍ବା ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ପରିଦର୍ଶନ	୫୦
ସାରଣୀ – ୩୮ (ଗ) ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି/ କାରିଗରି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ	୫୧
ସାରଣୀ – ୩୯ ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା	୫୨
ସାରଣୀ – ୪୦ ସଂଶୋଧନ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁରୂପ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୫୪
ସାରଣୀ – ୪୧ ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ବୈଠକ	୫୫
ସାରଣୀ – ୪୨ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୫୫
ସାରଣୀ – ୪୩ ଗୋଷ୍ଠୀ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୫୫
ସାରଣୀ – ୪୪ ଜଙ୍ଗଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୫୬
ସାରଣୀ – ୪୫ ଜଙ୍ଗଲ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୫୬
ସାରଣୀ – ୪୬ ମନୁଷ୍ୟ –ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ସଂଘର୍ଷ	୫୬
ସାରଣୀ – ୪୭ ବିଭିନ୍ନ ରୋଜଗାର ସୃଷ୍ଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	୫୭
ସାରଣୀ – ୪୮ ଜଙ୍ଗଲରୁ ସଂଗୃହୀତ ଦ୍ରବ୍ୟ	୫୭

୬. ବିଭିନ୍ନ ଚିତ୍ର ମାନଙ୍କର ତାଲିକା

ଚିତ୍ର – ୧	ଗ୍ରାମ ପରିଦର୍ଶନରେ ଚିତ୍ର ଓ ତାହାର ବିବରଣୀ	୨୪
ଚିତ୍ର – ୨	ସମୟ ସାରଣୀର ଚିତ୍ର	୨୫
ଚିତ୍ର – ୩	ଗ୍ରାମର ସାମାଜିକ ଚିତ୍ର	୨୬
ଚିତ୍ର – ୪	ଗ୍ରାମ ସମ୍ବଳର ଚିତ୍ର	୨୭
ଚିତ୍ର – ୫	ସହଯୋଗୀ ମୂଳକ ବିଭୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗର ବିବରଣୀ	୨୮

ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂକଳ୍ପ

୯ ସେପ୍ଟେମ୍ବର, ୨୦୧୧ ମସିହା

ପ୍ରସଙ୍ଗ: ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପ, ୨୦୧୧

୧. ଉପକ୍ରମ:

ଜଙ୍ଗଲ ହେଉଛି ଆମ ପୃଥିବୀର ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ଜୈବ-ବ୍ୟବସ୍ଥା। ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତି ଏବଂ ପରିବେଶର ସଂରକ୍ଷଣରେ ଜଙ୍ଗଲର ଭୂମିକା ସର୍ବଜନ ବିଦିତ। ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀଭାବେ ଜଡ଼ିତ। ମଣିଷ ସମାଜ ପୃଥିବୀରେ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତି ସହ ଏକାଧିକ ଭାବେ ଚଳିବା ଆବଶ୍ୟକ। ପରିବେଶର ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ତଥା ବନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ସୁରକ୍ଷାର ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ବିଧାନ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଛି। ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ୬୧,୦୧୮ ବର୍ଗ କିମି ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ରହିଛି, ଯାହାକି ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ଭୌଗଳିକ ପରିସୀମାର ଶତକଡ଼ା ୩୯.୧୮ ଭାଗ। ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କ ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଜୀବନଶୈଳୀ ଉପରେ ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ଶତକଡ଼ା ୩୧.୩୮ ଭାଗ ଜଙ୍ଗଲ ପ୍ରଭାବିତ କରେ। ତେବେ ବିଗତ କିଛି ଦଶନ୍ଧି ଧରି ଓଡ଼ିଶାର ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ ଉପରେ ଜନସମାଜର ବ୍ୟାପକ ଚାପ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଛି। ରାଜ୍ୟରେ ସମୃଦ୍ଧ ଜୈବ ବିବିଧତା ଅବକ୍ଷୟର ସମ୍ମୁଖିନ ହେଉଅଛି। ମନୁଷ୍ୟ-ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ବିବାଦ ଦିନକୁ ଦିନ ବଢ଼ିବାର ଲାଗିଛି। ଏହିପରି ସ୍ଥିତିରେ ରାଜ୍ୟର ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦର ବିକାଶ ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରମୁଖ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ। ୧୯୮୮ ମସିହା ଜାତୀୟ ଜଙ୍ଗଲ ନୀତି ଅନୁସାରେ ଜଙ୍ଗଲର ବିକାଶ ଓ ସଂରକ୍ଷଣରେ ଜଙ୍ଗଲ ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କର ଆନ୍ତରିକ ସହଯୋଗ ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ନୀତିକୁ ଆଧାର କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦର ସୁପରିଚାଳନା, ପୁନର୍ଜନନ ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା (ଜେ.ଏଫ.ଏମ୍.) ମାଧ୍ୟମରେ ସହଭାଗିତା ଭିତ୍ତିରେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କର ସହଯୋଗ କାମନା କରିଛନ୍ତି। ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ମାଧ୍ୟମରେ ଉଚ୍ଚୁଡ଼ି ଯାଉଥିବା ଜଙ୍ଗଲର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସହ ଜଙ୍ଗଲ ଆଖପାଖରେ ରହୁଥିବା ବନବାସୀଙ୍କର ରୋଜଗାର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସହ ଏହା ସାମାଜିକ ସଶକ୍ତିକରଣରେ ସହାୟକ ହେଉଛି।

୧୯୮୫ ମସିହାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣିତ ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତି ଗ୍ରାମ ଜଙ୍ଗଲର ସୁପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ଓ ସେହି ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହଯୋଗ କାମନା କରାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି। ୧୯୮୮ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକ ଆଦେଶ ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରାମ ସଂଲଗ୍ନ ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏହା ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଏକ ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଗଠନ କରିବାର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିଥିଲେ। ୧୯୯୦ ମସିହାରେ ଏହି ଆଦେଶର ପରିସରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇ ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ (ପ୍ରୋଟେକ୍ଟେଡ୍ ଫରେଷ୍ଟ)କୁ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଗଲା। ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ଓ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୌହାର୍ଦ୍ଦପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପର୍କକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ସଂକଳ୍ପ ତା ୦୩/୦୭/୧୯୯୩ରେ ପ୍ରଚଳନ କଲେ। ଗ୍ରାମ ସଂଲଗ୍ନ ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା,

ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି (ଭିଏସଏସ)ର ଗଠନ, ଦାୟିତ୍ୱ, ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି (ଇ.ସି.)ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ତଥା ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ଓ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ଭୂମିକା, ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି, ଜଙ୍ଗଲଜାତ ସାମଗ୍ରୀର ସୁବିକ୍ଷଣ ଏବଂ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରୁଚ୍ଛିନାମା ଆଦି ସମ୍ପର୍କରେ ଉଚ୍ଚ ସଂକଳ୍ପରେ ବିସ୍ତୃତଭାବେ ବର୍ଷନା କରାଯାଇଛି। ଯେହେତୁ ଅତୀତରେ ଏହି ସଂକଳ୍ପରେ ରାଜ୍ୟର ହେତୁଳ ବଣ, ଆର୍ତ୍ତଭୂମି ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ଅଞ୍ଚଳ ଯଥା ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ ଓ ଅଭୟାରଣ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ଅଞ୍ଚଳର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସହଭାଗିତା ମାଧ୍ୟମରେ ପରିଚାଳନା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭୂତ ହେବାରୁ ୨୦୦୮ ମସିହାର ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ସଂକଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମରେ ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ମଧ୍ୟ ସହଭାଗିତା ମାଧ୍ୟମରେ ସୁପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା। ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ଜୀବିକାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ପରିବେଶର ସମୃଦ୍ଧି ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ସେମାନଙ୍କ ସହଯୋଗକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ସହ ପରିବେଶର ବିକାଶକୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ନୀତି ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନାରେ ସହଭାଗିତା ମାଧ୍ୟମରେ ଜଙ୍ଗଲର ସୁପରିଚାଳନା, ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସାମାଜିକ/ସାଂସ୍କୃତିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନତି ସହ ପରିବେଶର ଉନ୍ନତିରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ସହାୟକ ହେବ। ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଏହାର ପୁନରୁଦ୍ଧାରରେ ଜନସାଧାରଣ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଆସୁଅଛନ୍ତି। ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପ ଅନୁଯାୟୀ ବିଭିନ୍ନ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ଗଠନ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜଙ୍ଗଲ ପରିଚାଳନା ଦଳମାନ ଗଠନ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାକି ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ। ଉପରୋକ୍ତ ମତେ ଗଠିତ ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ଦଳ, ସରକାରୀ ସଂକଳ୍ପ ଅନୁସାରେ ଗଠିତ ସମିତି କିମ୍ବା ଲୋକଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ଉଦ୍ୟମରେ ଗଠିତ ଦଳ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂରକ୍ଷିତ ହେଉଥିବା ଜଙ୍ଗଲର ସୁପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହଭାଗିତା ତଥା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହଯୋଗ ମଧ୍ୟ ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ।

୧୯୯୬ ମସିହାରେ ପ୍ରଣିତ ପେସା (ପଞ୍ଚାୟତ ଏକତ୍ରେନସନ ଟୁ ସିଡ୍ୟୁଲ୍ୟୁ ଏରିଆ) ଆଇନ, ଯାହାକି ସିଡ୍ୟୁଲ୍ୟୁ ଏରିଆରେ ପ୍ରଚଳିତ, ତାହା ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଗଲା; ଲୋକଙ୍କ ପରମ୍ପରା ଓ ପ୍ରଥାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବାରେ, ସେମାନଙ୍କର ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଚୟ ବଜାୟ ରଖିବାରେ, ସେମାନଙ୍କ ଗୋଷ୍ଠୀ ସମ୍ପଦ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାରେ ତଥା ବିଭିନ୍ନ ବିବାଦକୁ ପାରମ୍ପରିକ ଢଙ୍ଗରେ ସମାଧାନ କରିବାର ଦକ୍ଷତା ଗ୍ରାମସଭାର ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ। ସାମାଜିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ପାଇଁ କରାଯାଉଥିବା ଯୋଜନା, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ଗ୍ରାମସଭା ଅନୁମୋଦନ କରିବେ। ପଞ୍ଚାୟତ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ବିଭିନ୍ନ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ଯୋଜନା, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ହିତାଧିକାରୀ ଚୟନ ଓ ମନୋନୟନ ପାଇଁ

ଗ୍ରାମସଭା ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ । ଏହି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ସିଦ୍ଧ୍ୟୁକ୍ତ ଏରିଆରେ ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ମାଲିକାନା ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି । ୧୯ ପ୍ରକାରର ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ସଂଗ୍ରହ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକରେ ଏକଚାଟିଆ କାରବାରରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହିବା ପାଇଁ ଉକ୍ତ ଆଇନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ପ୍ରଣିତ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ବନବାସୀ (ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର) ଆଇନରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପନ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଏହି ଆଇନାନୁସାରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ପ୍ରଥାନୁମୋଦିତ ସାଧାରଣ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଯାହାକି ଗ୍ରାମର ପାରମ୍ପରିକ ଓ ପ୍ରଥାନୁମୋଦିତ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି, ତାହା ସଂରକ୍ଷଣକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଦ୍ୱାରା ତାହାର ରତ୍ନଭିତ୍ତିକ ବ୍ୟବହାର କରିବେ । ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନରେ ବାଉଁଶ, ଜାଳ କାଠ, ଖୁଣ୍ଟ, ବେତ, ଚସର, କୋଷ, ମହୁ, ଝୁଣା, ଲାଖ, କେନ୍ଦୁପତ୍ର, ଔଷଧିୟ ଚୂଷ ଓ ପତ୍ର, ମୂଳ, କନ୍ଦା ଆଦିକୁ ଅଣକାଷ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭାବେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଅଛି ।

କେନ୍ଦୁପତ୍ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଚଳିତ ନିୟମ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜାଗିରୀ ନିର୍ବାହକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ସହ ଆବଶ୍ୟକ ମୂଲ୍ୟଭିତ୍ତିକ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି ।

ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ କେବଳ ଯେ ପ୍ରଚଳିତ ଯୁଗ୍ମ ସହଭାଗୀ ଜଙ୍ଗଲ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ପରିଚାଳନା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ତାହା ନୁହେଁ ଏହାଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏପରି ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ନାହିଁ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଉପରୋକ୍ତ ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଅଧିକ ପ୍ରେସ୍ତାବନ ଯୋଗାଇଛି । ଜଙ୍ଗଲ ପରିଚାଳନାର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକ ସଚେତନତା ଓ ଅତୀତର ଜଙ୍ଗଲ ପରିଚାଳନାରୁ ପାଇଥିବା ଅଭିଜ୍ଞତା ଆଧାରରେ ଏହା ଅନୁକୂଳ ହେଉଛି ଯେ ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପ, ୨୦୦୮ର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସଂଶୋଧନ ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

୨. ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ମନୋନୟନ

- (୧) ଏହି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଆଧାନରେ ପରିଚାଳନା କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଜଙ୍ଗଲକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦୁଇ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି:
  - (କ) ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ, ପ୍ରେଟେକ୍ଟେଡ୍ ଜଙ୍ଗଲ, ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ, ରାଜସ୍ୱ ଜଙ୍ଗଲ
  - (ଖ) ସଂରକ୍ଷିତ ଅଞ୍ଚଳ (ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ ଓ ଅଭୟାରଣ୍ୟର କୋର ଅଞ୍ଚଳ ଓ ହେନ୍ତାଳ ତଥା ଆର୍ଦ୍ରଭୂମିକୁ ଛାଡ଼ି) ।

ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଜଙ୍ଗଲ ପାଇଁ ଗଠିତ ସୁରକ୍ଷା କମିଟିକୁ ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି (ଭି.ଏସ.ଏସ) କୁହାଯାଉଥିବାବେଳେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଜଙ୍ଗଲ ପାଇଁ ଗଠିତ ସୁରକ୍ଷା କମିଟିକୁ ପରିବେଶ ବିକାଶ ସମିତି (ଇଡିସି) କୁହାଯିବ ।
- (୨) ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀ କେତେ ପରିମାଣର ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଏହା କିପରି ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି, ଜଙ୍ଗଲ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ କେତେ ଗ୍ରାମ ରହିଛି ଓ ଯଦି ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କର ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ କିଛି

ଦାବି ରହିଛି କିମ୍ବା ସେମାନେ କେତେ ପ୍ରକାର ଓ କେଉଁ ପରିମାଣର ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେଥିରୁ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି ଓ ତାହାର ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି, ଏ ସମସ୍ତ ବିଷୟରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପଲ୍ଲୀସଭା, ସ୍ଥାନୀୟ ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହ ପ୍ରଥମେ ଆଲୋଚନା କରିବେ । ଯଦି ଏକାଧିକ ଗ୍ରାମବାସୀ ମିଳିତଭାବେ ଭିଏସଏସ ଗଠନ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି, ତାହା ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ଥିର କରାଯିବ । ସ୍ଥାନୀୟ ବନପାଳ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୈଷୟିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହ, କମିଟି କେତେ ପରିମାଣର ଜଙ୍ଗଲ ପରିଚାଳନା କରିବେ ତାହାର ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଦ୍ୱାରାନ୍ୱିତ କରିବେ ।

- (୩) ୨୦୦୮ ମସିହା ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପ ଅନୁସାରେ ଗଠିତ ଭିଏସଏସକୁ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ଯଦି କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ତେବେ ତାହା ସେହି ଗ୍ରାମବାସୀ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇପାରିବ ।

୩. ଭି.ଏସଏସ/ଇଡିସି ଗଠନ

- (୧) ସାଧାରଣ ଭାବେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଭିଏସଏସ/ଇଡିସି ଗଠନ କରାଯିବ । ଏକାଧିକ ଗ୍ରାମକୁ ନେଇ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଭିଏସଏସ ଗଠନ କରାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗ୍ରାମରେ ପଡାଓଢ଼ା ଏକାଧିକ ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଗଠନ କରାଯାଇପାରିବ । ପୂର୍ବରୁ ଯଦି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି ଥାଏ ତେବେ ତାହା ଏହି କମିଟି ଅଧୀନରେ ରହି କାମ କରିପାରିବ ।
- (୨) ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତ ସାବାଳକ ଭିଏସଏସ/ଇଡିସିର ସଭ୍ୟ ରହିବେ । ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ହେବାପାଇଁ ସେମାନେ ଏକ ପ୍ରବେଶିକା ଦେଇ ଦେବେ,

ଯାହାର ପରିମାଣ ଭିଏସଏସ/ଇଡିସିର ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ବୈଠକରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ।

- (୩) ପଲ୍ଲୀସଭା ଭିଏସଏସ/ଇଡିସି ଗଠନ ନେଇ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀ (ରେଞ୍ଜ ଅଫିସର)ଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇବେ । ଭିଏସଏସ/ଇଡିସିକୁ ବନଖଣ୍ଡସ୍ତରରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରିବା ପାଇଁ ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀ ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ (ଡିଏଫଓ)ଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବେ ।

୪. କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି (ଇ.ସି.) ଗଠନ

- (୧) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଗଠନ ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାମର ପଲ୍ଲୀସଭା, ଜଣେ ସଭାପତି ଜଣେ ଉପସଭାପତି, ସମ୍ପାଦକ ଓ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ଅତି କମରେ ଅନ୍ୟ ୧୧ (ଏଗାର)ଜଣ ସଭ୍ୟଙ୍କୁ ନିର୍ବାଚିତ କରିବେ । ଏହି କମିଟିର ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଭାଗ ସଭ୍ୟ ମହିଳା ହୋଇଥିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ । ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସିର ସଭ୍ୟ ଅନୁପାତରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତିର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ରହିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ । ଜୀବନ ଜୀବିକା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିରେ ସଭ୍ୟ ରହିବେ ।
- (୨) ଜଣେ ମହିଳା ସଭ୍ୟ ସମିତିର ସଭାପତି କିମ୍ବା ଉପସଭାପତି ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- (୩) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ନିମ୍ନଲିଖିତ ମତେ ଗଠନ କରାଯିବ;
  - ୧. ଉପସଭାପତି ୧ ନିର୍ବାଚିତ ସଭ୍ୟ
  - ୨. ଉପସଭାପତି ୧ ନିର୍ବାଚିତ ସଭ୍ୟ
  - ୩. ସମ୍ପାଦକ ୧ ନିର୍ବାଚିତ ସଭ୍ୟ
- ୪. କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ୧ ନିର୍ବାଚିତ ସଭ୍ୟ
- ୫. ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖାର୍ଡ଼ ସଭ୍ୟ/ସଭ୍ୟାମାନେ (ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ) ନିର୍ବାଚିତ ସଭ୍ୟ
- ୬. ସଭ୍ୟବୃନ୍ଦ ୧୧ ନିର୍ବାଚିତ ସଭ୍ୟ
- ୭. ସ୍ଥାନୀୟ ବନରକ୍ଷା ୧ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ
- (୪) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଗଠନ ନିମନ୍ତେ କରାଯାଉଥିବା ନିର୍ବାଚନ ପାଇଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀ ନିର୍ବାଚନ ଅଧିକାରୀ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ । ଉପର ବର୍ଣ୍ଣିତ ପାରା (୧) ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିରେ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାର ସଂରକ୍ଷଣ ଯେପରି ବଜାୟ ରହିବ ତାହା ନିର୍ବାଚନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ।
- (୫) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଏକକାଳୀନ ୩ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବା ପାଇଁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅଛି ।

୫. ବୈଠକ

(୧) ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ବୈଠକ (ଜି.ବି)

- (କ) ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସିର ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ବୈଠକ ପ୍ରତି ଛଅ ମାସରେ ଅନ୍ତତଃପକ୍ଷେ ଥରେ ଡକାଯାଇ ବୈଠକର ଆୟୋଜନ କରାଯିବ । ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ଏକାଧିକବାର ମଧ୍ୟ ଡକାଯାଇପାରିବ ।
- (ଖ) ସଭାପତିଙ୍କ ଅନୁମୋଦନକ୍ରମେ ସମ୍ପାଦକ ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ସଭାର ବୈଠକ ଡକାଇବେ । ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ବୈଠକ ପାଇଁ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟତମ ୧୫ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ନୋଟିସ ଦ୍ୱାରା ଜଣାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେହି ନୋଟିସର ଏକ ନକଲ ସ୍ଥାନୀୟ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତକୁ ମଧ୍ୟ ପଠାଇବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ।
- (ଗ) ସଭାପତିଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଉପସଭାପତି ବୈଠକରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିବେ ।
- (ଘ) ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସିର ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ବୈଠକରେ ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଭାଗ ସଭ୍ୟଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ହେଲେ ଯାଇ ତାହା ବୈଠକ ଭାବେ ଗଣାଯିବ । ଉପସ୍ଥିତ ସଭ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସବୁ ସମୟରେ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ମହିଳା ଉପସ୍ଥିତ ହେଉଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- (ଙ) ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସିର ସାଧାରଣ ପରିଷଦର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବୈଠକ ମଧ୍ୟ ଡକାଯାଇପାରିବ, ମାତ୍ର ଏପରି ବୈଠକ ଡକାଇବାକୁ ହେଲେ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ସଭ୍ୟ ରାଜି ହୋଇ ଲିଖିତ ଭାବେ କମିଟି ସଭାପତିଙ୍କୁ ଆବେଦନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଯେଉଁଠାରେ ସଭାପତି ସଭା ଡକାଇବେ ନାହିଁ ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ପାଦକ ଉପସଭାପତିଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ସଭା ଡକାଇପାରିବେ । ଏପରି ସଭାପାଇଁ ସଭା ଡକାଯିବାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାରଣ ଉଲ୍ଲେଖ ଥାଇ ଅତି କମରେ ୩ ଦିନର ଗୋଟିଏ ନୋଟିସ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦେବା ପାଇଁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ସଭାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସିର ସାଧାରଣ ପରିଷଦର ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ସଭ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୃହୀତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- (ଚ) କମିଟିର ସମ୍ପାଦକ, ସଭାର ବିବରଣୀ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଇ ତାହାକୁ ସଭାପତିଙ୍କର ଅନୁମୋଦନ କରାଇବେ । ବିବରଣୀର ଏକ ନକଲ ସଭା ଖାତାରେ ଲଗାଯିବା ସହ ଗାର୍ଡ଼ ଫାଇଲରେ ମଧ୍ୟ ଲଗାଯିବ । ବୈଠକରେ ନିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବର ଏକ ନକଲ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ସହ ସ୍ଥାନୀୟ ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀ ଓ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତକୁ ପଠାଯିବ ।
- (ଛ) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଶେଷ ହେବାର ଅତି କମରେ ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ନୂତନ କମିଟିର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ସାଧାରଣ ପରିଷଦର ସଭ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚିତ ହେବେ ।
- (୨) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି
  - (କ) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ବୈଠକ କରାଇପାରିବେ ଏବଂ ଅତି କମରେ ଦୁଇ ମାସକୁ ଥରେ ବୈଠକ କରାଇବେ ।
  - (ଖ) ବୈଠକରେ ସଭାପତି ଓ ତାଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଉପସଭାପତି ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିବେ ।
  - (ଗ) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିରେ ଅନ୍ୟତମ ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଭାଗ ସଭ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥିତ ସଭ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏକ ତୃତୀୟାଂଶ ମହିଳା ସଭ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୬. ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ଦାୟିତ୍ଵ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

- (୧) ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ସଭ୍ୟମାନେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ତଥା ସାମୂହିକ ଭାବେ ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲରେ ବୃକ୍ଷରାଜି, ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ଓ ଜୈବବିବିଧତାର ସୁରକ୍ଷା କରିବେ ।
- (୨) ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳର ଜଳ ସମ୍ପଦ ଓ ଜଳଛାୟା ତଥା ନଷ୍ଟ ହେଉଥିବା ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ସଭ୍ୟମାନେ ଆବଶ୍ୟକ ଉଦ୍ୟମ କରିବେ ।
- (୩) ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସି, ଜଙ୍ଗଲରେ ଓ ଗ୍ରାମ ନିକଟରେ ଥିବା ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲରେ ଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ବୃକ୍ଷରାଜି, ଔଷଧୀୟ ଓ ଅଣକାଷ୍ଠ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଚାରାଚୋପଣ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ଵ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।
- (୪) ଜଙ୍ଗଲ, ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ଓ ଜୈବବିବିଧତାର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ତଥା ଗୋଷ୍ଠୀ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦର ସୁବ୍ୟବହାର ନେଇ ପଲ୍ଲୀସଭା ଦ୍ଵାରା ଗୃହୀତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯେପରି ସଠିକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ, ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ।
- (୫) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିରେ ଯେକୌଣସି ସଭ୍ୟ ଯଦି ସଠିକ ଭାବେ ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ଵ ନ ତୁଲାନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ବହିଷ୍କାର କରିବା ସହ ତାଙ୍କ ବଦଳରେ ଜଣେ ନୂତନ ସଭ୍ୟଙ୍କ ନିର୍ବାଚିତ କରିବାର କ୍ଷମତା ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସି ସାଧାରଣ ପରିଷଦରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ସାଧାରଣ ପରିଷଦର ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ସଭ୍ୟଙ୍କ ସହମତି ଆବଶ୍ୟକ ।

୭. କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି (ଇ.ସି.)ର ଦାୟିତ୍ଵ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

- (୧) ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପ ଅନୁସାରେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରିଚାଳନା କରିବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ପ୍ରଥମ ଓ ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି, ଅଣୁ ଯୋଜନା (ମାଇକ୍ରୋ ପ୍ଲାନ) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସହ ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିକାଶମୂଳକ ଯୋଜନା ଯାହାକି ଜଙ୍ଗଲ ଭିତ୍ତିରେ ଜୀବନ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସହ ଜଡ଼ିତ, ତାହା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସମ୍ପୃକ୍ତ ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରୁ ବୈଷୟିକ ଯାଞ୍ଚ କରାଇ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ଅନୁମୋଦନ କରାଇବା, କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଅଣୁଯୋଜନା ଓ ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ତଥା ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସି ସାଧାରଣ ପରିଷଦର ଅନ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଓ ପରିଚାଳନା କରିବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ମଧ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।
- (୨) ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳର ସୁରକ୍ଷା କରିବା ସହ ଯେଉଁମାନେ ଜଙ୍ଗଲ ଅପରାଧରେ ଜଡ଼ିତ ସେମାନଙ୍କୁ ଧରାଇବାରେ ବନ ବିଭାଗକୁ ସହାୟତା କରିବା ଦାୟିତ୍ଵ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର । ନିଜ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଜଙ୍ଗଲ ଅପରାଧ ତଥା ବନଜାତ ସାମଗ୍ରୀ ଜବତ ଘଟଣା ଯଦି ଘଟିଥାଏ ଏବଂ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମର ପାରା ୧୧(୩) ଅନୁସାରେ ଜବତ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ସଭ୍ୟମାନେ ନିୟମ ମୁତାବକ ଜବତ ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟର କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶ ପୁରସ୍କାର ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହେବେ ।
- (୩) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି, ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ସଭ୍ୟପଦ, ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲର ବିବାଦର ସମାଧାନ, ଜବଦରଖଲର ପ୍ରତିରୋଧ, ପାରମ୍ପରିକ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ଓ ବାଉଁଶ ସମେତ ଅନ୍ୟ ଅଣକାଷ୍ଠ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବନ୍ଧୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସମ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ପରି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
- (୪) ସରକାରୀସ୍ତରରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁଦାନ, ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କଠାରୁ ମିଳିଥିବା କୌଣସି ଅର୍ଥ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାଖାତାକୁ ଆଣିବା ଓ ସେହି ଅର୍ଥର ସଠିକ୍ ବିନିଯୋଗ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ମଧ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏଥିପାଇଁ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟିକ, ଗ୍ରାମ୍ୟ କିମ୍ବା ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ କିମ୍ବା ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସି ନାମରେ ଏକ ଯୁଗ୍ମ ଜମାଖାତା ଖୋଲାଯିବ । ଏହା ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ସମ୍ପାଦକ ଓ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯୁଗ୍ମଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ । ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ମିଳିତ ଭାବେ ସଭାପତି ଓ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ସ୍ଵାକ୍ଷରରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।
- (୫) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସି ଜମାଖାତାର ନିୟମିତ ପରିଚାଳନା, କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ଦାୟିତ୍ଵ ।
- (୬) ଅଣକାଷ୍ଠ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ତଥା ଅନ୍ୟ ଲଗ୍ନ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ତଥା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଓ ବିକ୍ରିବଟାରେ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯେପରି ଅଧିକ ଆୟ ମିଳିପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ବଜାର ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ଦାୟିତ୍ଵ । ଏ ଦିଗରେ ବନ ବିଭାଗ ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇଦେବେ ।
- (୭) ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସି ବାର୍ଷିକ ଆୟବ୍ୟୟର ହିସାବ ନିକାସ ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ବୈଠକରେ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

୮. ପଲ୍ଲୀସଭାର ଭୂମିକା

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ୭୩ତମ ସଂଶୋଧନ ଫଳରେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷମତା ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ପଞ୍ଚାୟତରାଜ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଅର୍ପଣ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସି ଭଳି ଗ୍ରାମ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ପଞ୍ଚାୟତରାଜ ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତମ ସମ୍ପର୍କ ସହ ପଲ୍ଲୀସଭା ମାଧ୍ୟମରେ ଜଙ୍ଗଲ ପରିଚାଳନା କରାଯିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

- (୧) ଜଙ୍ଗଲ, ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଓ ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଗ୍ରାମସଭାର ଏକ ଉପ-କମିଟିଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକରିବ ।
- (୨) ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯଦି ଜଙ୍ଗଲ

ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୁଏ ଓ ଲୋକଙ୍କ ବୃହତ୍ତର ସ୍ୱାର୍ଥର ବିରୋଧୀ ହୁଏ, ତେବେ ସେହି କମିଟିକୁ ଭାଙ୍ଗି ଏକ ନୂତନ କମିଟି ଗଠନ କରିବାକୁ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସି ଅନୁମୋଦନ କରିପାରିବେ । ଏପରି ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ପଲ୍ଲୀସଭା, ଘଟଣାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତଦନ୍ତ କରି ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ତଦନ୍ତର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀକୁ ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇବେ । ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ ଘଟଣାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପଲକ୍ଷି କରି ଓ ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପରେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିକୁ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରି ଏହାର ପୁନର୍ଗଠନ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବେ । ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ କ୍ଷେତ୍ର କମିଟିର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବୈଠକରେ ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଜଣାଇବେ ।

୯. ବନ ବିଭାଗର ଭୂମିକା

- (୧) ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସିର ପଞ୍ଜିକରଣ କରିବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ସହ ଆବଶ୍ୟକ ଯୋଗାଯୋଗ ରଖିବା ।
- (୨) ଜଙ୍ଗଲ ଅପରାଧ ବନ୍ଦ କରିବା ଓ ସେମାନଙ୍କର ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସିର ସହାୟତା ଲୋଡ଼ିବା ।
- (୩) ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସି ସଭ୍ୟମାନେ ଜଙ୍ଗଲ ଅପରାଧୀମାନଙ୍କୁ ବନ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କଲେ କିମ୍ବା ଜବତ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଧରାଇଦେଲେ, ଆଇନାନୁସାରେ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ।
- (୪) ଜଙ୍ଗଲର ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନତ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା, ଖୁଣ୍ଟାକଟା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ, ଚାରା ଉତ୍ପାଦନର ଜ୍ଞାନକୌଶଳ, ଜଙ୍ଗଲ ଆଇନ, ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସିର ଆୟବ୍ୟୟର ହିସାବ, ରେକର୍ଡ୍‌ପତ୍ରର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ଲଘୁ ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ, ଅଠକାଷ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ମୂଲ୍ୟବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରୂପାୟନ କରାଇବାରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ।

- (୫) ଅଣୁ ଯୋଜନା / ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରୂପାୟନ କରିବାରେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସିକୁ ବୈଷୟିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ।
- (୬) ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ଖସଡ଼ା / ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମୟରେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସିଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆହ୍ୱାନ କରିବା ।
- (୭) ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବା ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଲାଭାଂଶ ବଣ୍ଟନକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍/ଇଡିସି ସହ ରୁଝାମଣାପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିବା ।
- (୮) ଅଣୁ ଯୋଜନାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ତଥା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଅନ୍ୟ ବିଭାଗ / ସଂସ୍ଥା ସହ ସୁସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବା ।
- (୯) ରହିଆସିଥିବା ବିଭିନ୍ନ ବିବାଦର ସମାଧାନ କରାଇ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଯେପରି ସୁଚାରୁରୂପେ ତାହାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବ, ସେଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ।

୧୦. ଅଣୁ ଯୋଜନା

- (୧) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଗଠିତ ହେବା ପରେ କମିଟି ସଭ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯଥାଶୀଘ୍ର ଅଣୁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ । ଏହା ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ସକ୍ରିୟ ସହଯୋଗରେ ତଥା ବନ ବିଭାଗର କ୍ଷେତ୍ର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ବୈଷୟିକ ସହାୟତାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ।
- (୨) ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲର ପରିଚାଳନା ଓ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅନ୍ୟ ସରକାରୀ ବିଭାଗର ସକ୍ରିୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ବାହାରେ ବିଭିନ୍ନ ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସହ ଜଙ୍ଗଲଭିତ୍ତିକ ଜୀବନ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଏକତ୍ରିକରଣ କରାଇବା ଅଣୁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

- (୩) ଅଣୁ ଯୋଜନା ମୁଖ୍ୟତଃ ବର୍ଷ ଧାରୀ ବନାକରଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ନିରୂପଣ କରିବ ଓ ସେଥିରେ ସେହି ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଔଷଧୀୟ ଓ ଅଣକାଷ ଚାରା ରୋପଣ, ଜଳ ଓ ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଜୀବନ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମ୍ପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ । ନୂତନ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ (ଏସ୍‌ଏଚ୍‌ଜି) ଗଠନ, ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଉପଲକ୍ଷ ବନଜାତ ସମ୍ପଦକୁ ନେଇ ଲଘୁ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ତଥା ପରିବେଶ ପର୍ଯ୍ୟଟନ, ବିଭିନ୍ନ ଜଙ୍ଗଲ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ଧୂମ୍ରବିହାନ ରୁଲା ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ, ପଶୁ ପାଳନ, ମାଛ ଚାଷ, ମହୁ ଚାଷ, ଛତୁ ଚାଷ, ଚସର ଓ ଲାଖ ଚାଷ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ

- ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆଦି ସମ୍ପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ଅଣୁ ଯୋଜନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- (୪) ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ କେଉଁ ଜାଗାରେ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ଚାରା/ରୋପଣ କରାଯିବ ତାହା ଗାମବାସୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା ପରେ ଯାଇ ଅଣୁ ଯୋଜନାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏଥିସହ ଅଣୁ ଯୋଜନାରେ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଚଳିତ ବନ ଯୋଜନା (ଝାକିଂ ପ୍ଲାନ)ର ସୁରକ୍ଷିତ ଅଞ୍ଚଳର ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ପରିଚାଳନା (ମ୍ୟାନେଜ୍‌ମେଣ୍ଟ ପ୍ଲାନ) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ।
- (୫) ଅଣୁ ଯୋଜନା ଏପରିଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ପ୍ରଚଳିତ ଆଇନ ସମ୍ମତ ହୋଇଥିବ ।

- (୬) ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅଣକାଷ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯାହା ସେହି ଅଞ୍ଚଳରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଥିବ ତାହାରା ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଅଣୁ ଯୋଜନାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହେବା ବାଞ୍ଛନୀୟ, ସେଥିରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗ୍ରହର ପରିମାଣ, ଜଙ୍ଗଲର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବେଶ ତଥା ଜୈବବିବିଧତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- (୭) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଚିଠା ଅଣୁ ଯୋଜନା ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୈଷୟିକ, ଆର୍ଥିକ ଓ ଆଇନଗତ ଦିଗରୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯିବା ପରେ ଯାଇ ଆଲୋଚନା ତଥା ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସିର ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

୧୧. ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ସୁକ୍ଷମ ବଣ୍ଟନ

- (୧) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବଳକା ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ସଂଗ୍ରହ ସୁବିଧା ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସି ସଭ୍ୟମାନେ ପାଇବାକୁ ହକ୍ଦାର;
  - (କ) ବଳକା ପତ୍ର, ଘାସ ଚାବା, ଛପର ଘାସ, ଝାଡୁ ଘାସ, ବାତ ବୁଜିବା ସାମଗ୍ରୀ, ପଡ଼ିଥିବା ପଲହା, ଯାହା ଜାଳ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯିବ ।
  - (ଖ) ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସି ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳରୁ ବୁଢ଼ା କଟା, ଖୁଣ୍ଟା କଟା କାର୍ଯ୍ୟ (ସିଲଭିକ୍ଚରାଲ୍ ଅପରେସନ୍)ରୁ କିମ୍ବା ଜଙ୍ଗଲରୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ମିଳୁଥିବା ବାଉଁଶ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲରୁ ମିଳୁଥିବା ସମସ୍ତ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଉତ୍ପାଦନ ଯଥା ଛୋଟ କାଠ, ବଲହା, ଜାଳ କାଠ ଆଦି କିଭଳି ସୁକ୍ଷମ ଭାବେ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମିଳିପାରିବ, ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଯଦି ସେହି ସାମଗ୍ରୀ ନିୟମାନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରି କରାଯାଏ, ତେବେ ସେହି ବିକ୍ରିଲକ୍ଷ ଅର୍ଥ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସିର ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାଖାତାରେ ଜମା କରାଯିବ ।
  - (ଗ) କେନ୍ଦ୍ରପତ୍ର ଏବଂ ବାଉଁଶ ବ୍ୟତୀତ ଯଦି ଅନ୍ୟ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେ ଜଙ୍ଗଲରୁ ମିଳୁଥାଏ, ତେବେ ସେଗୁଡ଼ିକର ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ଅଧିକାରୀ କେବଳ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍ ସଭ୍ୟଙ୍କ ପାଖରେ ରହିବ । ସେହି ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସରକାରୀ ନିୟମ ଓ ପ୍ରଥା ଅନୁସାରେ ବଣ୍ଟନ ଏବଂ ବିକ୍ରି କରାଯିବ ।
  - (ଘ) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଯେତେବେଳେ ରୁଡ଼ାନ୍ତ ଅମଳ (ଫାଇନାଲ ହାର୍ଭେଷ୍ଟ) କରାଯିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବ, ତାହା ବନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚଳିତ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା (ଝାକିଂ ପ୍ଲାନ)ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଏବଂ ଅଣୁ ଯୋଜନାର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଅମଳ କରାଯିବ । ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟରେ କିମ୍ବା ପବନ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପତ୍ତି ପଡ଼ିଥିବା ଗଛଲତାକୁ ରୁଡ଼ାନ୍ତ

- ଅମଳଭାବେ ପରିଗଣିତ କରାଯିବ । ଏପରି ଅମଳ ବା ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଉଦ୍ଧାରା ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବ ଓ ତାହା ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସିକୁ ଅବଗତ କରାଯିବ । ସେହି ସାମଗ୍ରୀକୁ ବନ ବିଭାଗ କିମ୍ବା ବନ ବିଭାଗର ଅନୁମୋଦିତ ସଂସ୍ଥା (ଏଜେନ୍ଟ୍) ବିକ୍ରି କରି ପାରିବେ । ଆନୁପାତିକଭାବେ ଅମଳ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାଦ ଦେବା ପରେ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସି ବିକ୍ରି ଲକ୍ଷ ଅର୍ଥର ଶତକା ୫୦ ଭାଗ ଅଂଶଧନ ପାଇବେ, ଯାହାକି ଭିଏସ୍‌ଏସ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାଖାତାରେ ଜମା କରାଯିବ ।
- (୩) ଯଦି କୌଣସି ଧେତୁରେ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସି ଅଣ-ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି କରି ତାହାର ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ସେହି ଜଙ୍ଗଲରୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ମିଳୁଥିବା ସାମଗ୍ରୀରୁ କିମ୍ବା ଚଡ଼ାନ୍ତ ଅମଳରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ସାମଗ୍ରୀର ଲାଭ, ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସି ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାଖାତାକୁ ଯିବ ।
- (୪) ଯଦି ଗ୍ରାମରେ କୌଣସି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଘଟେ ଓ ସେହି ସମୟରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳରୁ ସଂଗ୍ରହ ହେଉଥିବା ଘର ମରାମତି ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ସାମଗ୍ରୀର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍/ଇଡିସି ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଘର ତିଆରି ସାମଗ୍ରୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ଅନୁମୋଦନ ପରେ ଅମଳ କରିପାରିବେ । ଏହା ଅଣୁ ଯୋଜନାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇନଥିବାରୁ ଏଥିପାଇଁ ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅନୁମତି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
- (୫) ଜଙ୍ଗଲରୁ ମିଳୁଥିବା ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଭିଏସ୍‌ଏସ୍ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁକ୍ଷମ ଭାବେ ବଣ୍ଟନର ଦାୟିତ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ଅଟେ । ଯେଉଁ ଗୋଷ୍ଠୀ ବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ପ୍ରକୃତ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ସେମାନଙ୍କର ଗୁଜୁରାଣ ମେଣ୍ଟାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ ।

(୩) ଯଦି କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ସଭ୍ୟମାନେ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଚୋରାଚାଲାଣ ଜଙ୍ଗଲଯାତ ସାମଗ୍ରୀ ଜବତ, ଧରପଗଡ଼ ତଥା ସଂଗ୍ରହରେ ସହାୟତା କରନ୍ତି ତେବେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସି, ଓଡ଼ିଶା ଜଙ୍ଗଲ ଅପରାଧ ଓ ଧରପଗଡ଼ ପୁରସ୍କାର ଆଇନ, ୨୦୦୪ର ଧାରା ୪ (୩)

ଅନୁସାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଂଶ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହେବେ । ଜବତ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି ହେବା ପରେ ଯାଇ ଏହି ପୁରସ୍କାରା ରାଶି ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରେ ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଜମା କରାଯିବ ।

୧୨. ସଂଗ୍ରହୀତ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ସାମଗ୍ରୀ ଚାଲାଣ

ସରକାରଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣିତ ୧୯୮୦ ମସିହା ଓଡ଼ିଶା କାଷ୍ଠ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନ୍ୟଜାତ ପଦାର୍ଥ ଚାଲାଣ ନିୟମ, ଅନୁଯାୟୀ ଯେଉଁ ବନଜାତ ସାମଗ୍ରୀ ଚାଲାଣ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଆବଶ୍ୟକ, ଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଚାଲାଣ ପାଇଁ ସଭାପତି ଓ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମିଳିତଭାବେ ଏକ ଅନୁମତି ପତ୍ର (ପରମିଟ୍), ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମ (ଫର୍ମ-୪) ଅନୁସାରେ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଏହି ଅନୁମତି ପତ୍ର କେବଳ ସେହି ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ବୈଧ ଯେଉଁ ଭିଏସ୍‌ସ୍ ସଭ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ ତାହା

ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସି ଦ୍ୱାରା ଏ ଘଟଣାର ବିବରଣୀ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବ ଓ ସମ୍ପାଦକ ପ୍ରତି ତିନି ମାସରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଲିଖିତଭାବେ ଅବଗତ କରାଇବେ । ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅଞ୍ଚଳ ବାହାରକୁ ଏହା ଚାଲାଣ କରାଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ, ତେବେ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର ଆବେଦନକ୍ରମେ ସେହି ଚାଲାଣ ଅନୁମତି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଏବଂ ଅନୁମୋଦିତ ବନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

୧୩. ବିବାଦ ସମାଧାନ

(୧) ଯଦି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାକୁ ନେଇ କୌଣସି ବିବାଦ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବ, ତାହାକୁ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଆପୋଷ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଧାନ କରିବେ । ଯଦି କମିଟି ବିବାଦ ସମାଧାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ, ତେବେ ସେହି ବିବାଦକୁ ପଲ୍ଲୀସଭାର ନଜରକୁ ଆଣି ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯିବ । ଯଦି ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ବିବାଦ ସମାଧାନ ନ ହୁଏ, ତେବେ ତାହା ଉପଖଣ୍ଡ ସ୍ତରୀୟ ଷ୍ଟିୟରିଂ କମିଟିକୁ ସମାଧାନ

ପାଇଁ ପଠାଯିବ । ଏହି କମିଟି ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ, ୨୦୦୬ ଅନୁସାରେ ଗଠିତ ଏସ୍‌ଡିଏଇସି ଆଧାରରେ ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଷ୍ଟିୟରିଂ କମିଟିର ନିଷ୍ପତ୍ତି ରୂପାନ୍ତରଣ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

(୨) ଯଦି ଗାଁ ଗାଁ ଭିତରେ କୌଣସି ବିବାଦ ଦେଖାଦିଏ ତାହା ଉପଖଣ୍ଡ ସ୍ତରୀୟ ଷ୍ଟିୟରିଂ କମିଟିକୁ ପଠାଯିବ ଓ ତାହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ରୂପାନ୍ତ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

୧୪. ବୁଝାମଣା ପତ୍ର (ଏମ୍.ଓ.ୟୁ.)

(୧) ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସି ଓ ବନ ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତମ ସମ୍ପର୍କ ବଜାୟ ରଖିବା ସହ ଏହାକୁ ସକ୍ରିୟ କରିବା ଓ ଏହାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଦୁଇ ପକ୍ଷର ଦାୟିତ୍ୱ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଏକ ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ବନ ବିଭାଗ ଓ ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ଇଡିସି ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେବ ।

(୨) ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ର ସଭାପତି ଭିଏସ୍‌ସ୍‌ ପକ୍ଷରୁ ଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀ ବନ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଏହି ବୁଝାମଣାପତ୍ରରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିବେ । କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ ବୁଝାମଣା ପତ୍ରରେ ସାକ୍ଷୀଭାବେ ରହି ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱାକ୍ଷର ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ବନ ବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ ଯଥା ବନପାଳ, ବନରକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷୀ ଭାବେ ସ୍ୱାକ୍ଷର ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ

ସଂକଳ୍ପ

୧ ଜୁନ, ୨୦୧୫

ପ୍ରସଙ୍ଗ: ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପ, ୨୦୧୧ର ସଂଶୋଧନ

ଏହି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ୯ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୧୧ ରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ସଂକଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟା ୧୬୫୨୪- ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ, ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ପ୍ରସ୍ତାବ, ୨୦୧୧ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପାରା ୪ର ଧାରା (୧) ଓ (୩) ତଥା ଆବେଦନର- 'କ' ର ଧାରା (୬) କୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମତେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଉଛି ।

୪(୧) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ପଲ୍ଲୀସଭା, ସଭାପତି, ଉପସଭାପତି, କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ଅତିକମରେ ୧୧ (ଏଗାର) ଜଣ ସଭ୍ୟଙ୍କୁ ନିର୍ବାଚିତ କରିବ । ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ (ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରୁଥିବା) ସ୍ଥାନୀୟ ବନରକ୍ଷା କିମ୍ବା ବନପାଳ ସମ୍ପାଦକଭାବେ ଓ ଅନ୍ୟ ସଭ୍ୟ ଯଥା ସମ୍ଭବ ଅଞ୍ଚଳର ଓଡ଼ିଆ ଫେମ୍ବର (ବୃନ୍ଦ) ମଧ୍ୟ ସାମିଲ ହେବେ । କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଭାଗ ମହିଳା ସଭ୍ୟ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଭି.ଏସ୍.ଏସ୍. / ଇ.ଡି.ସି.ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଭ୍ୟ ମାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଅନୁପାତ ଅନୁଯାୟୀ ରହିବ । କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିରେ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଚଳୁଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀର ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ରହିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ।

୪ (୩) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ନିମ୍ନମତେ ଭାବରେ ଗଠନ କରାଯିବ;

୧. ସଭାପତି	-	ନିର୍ବାଚିତ ସଭ୍ୟ
୨. ଉପସଭାପତି	-	ନିର୍ବାଚିତ ସଭ୍ୟ
୩. ସମ୍ପାଦକ (ସ୍ଥାନୀୟ ବନରକ୍ଷା / ବନପାଳ)	-	ସଭ୍ୟ
୪. କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ	-	ନିର୍ବାଚିତ ସଭ୍ୟ
୫. ସ୍ଥାନୀୟ ଓଡ଼ିଆ ଫେମ୍ବର କିମ୍ବା ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକାଧିକ ଓଡ଼ିଆ ଫେମ୍ବର ଥିଲେ	-	ସଭ୍ୟ
୬. ସଭ୍ୟବୃନ୍ଦ	-	ନିର୍ବାଚିତ ସଭ୍ୟ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ-କ

ଭି.ଏସ୍.ଏସ୍./ ଇ.ଡି.ସି.ର ଆୟ ବ୍ୟୟ ଓ ହିସାବ କିତାବ ପଦ୍ଧତି :

(୨) ଭି.ଏସ୍.ଏସ୍./ ଇ.ଡି.ସି.ର ମାସିକ ଆୟ ବ୍ୟୟର ହିସାବ ଓ କ୍ୟାସବୁକ୍ ପରିଚାଳନାର ଉ ର ଦାୟିତ୍ୱ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ସମ୍ପାଦକଙ୍କର ରହିବ ।

ରାଜଃପାଳଙ୍କ ଆଦେଶାନୁସାରେ

ୟୁ.ଏନ.ଏ.ବେହେରା

ଅତିରିକ୍ତ ମୁଖ୍ୟଃ ଶାସନ ସଚିବ

ଫର୍ମ-୫ ବୁଝାମଣା ପତ୍ର

୧. ଆମେ..... ବନସ୍ତରକ୍ଷା ସମିତି / ପରିବେଶ ବିକାଶ କମିଟି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ସଭ୍ୟମାନେ ଓ
..... ବନଖଣ୍ଡର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ..... ବନାଞ୍ଚଳର ଅଧିକାରୀମାନେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳର
ସ୍ତରକ୍ଷା ଓ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପ, ୨୦୧୧ରେ ବର୍ଷିତ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ ସମେତ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବା ପାଇଁ ଏହି ବୁଝାମଣା
ପତ୍ର ଭିତ୍ତିରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଛୁ।

- ୧. ଭି.ଏସ୍.ଏସ୍/ଇଡିସିର ନାମ : .....
- ୨. ପଞ୍ଜୀକରଣ ସଂଖ୍ୟା : .....
- ୩. ଜିଲ୍ଲା : .....
- ୪. ବନଖଣ୍ଡ : .....
- ୫. ବନାଞ୍ଚଳର ନାମ : .....
- ୬. ବନ ସେକ୍ଟର ନାମ : .....
- ୭. ବନ ବିଭାଗ ନାମ : .....
- ୮. ପୋଲିସ ଥାନାର ନାମ : .....
- ୯. ଗ୍ରାମର ନାମ : .....
- ୧୦. ସ୍ତରକ୍ଷା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଜଙ୍ଗଲ ବ୍ଲକ୍ (ଫରେଷ୍ଟ ବ୍ଲକ୍)ର ନାମ :
- ୧୧. କେଉଁ ପ୍ରକାର ଜଙ୍ଗଲର ସ୍ତରକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି : .....
- ୧୨. ସ୍ତରକ୍ଷା ଦେଉଥିବା ଜଙ୍ଗଲର ପରିମାଣ : .....(ହେକ୍ଟର)
- ୧୩. ଉକ୍ତ ବନ ଅଞ୍ଚଳର ଚଉକ୍ଷଦୀ ବର୍ଣ୍ଣନା :

ଉତ୍ତର	ପୂର୍ବ
ଦକ୍ଷିଣ	ପଶ୍ଚିମ

- ୨. ଏହାଦ୍ୱାରା ଆମେ ଯୁଗ୍ମ ବନ ପରିଚାଳନା ସଂକଳ୍ପ, ୨୦୧୧ର ବିଧିକୁ ମାନିବା ପାଇଁ ରାଜି ହେଉଛୁ।
- ୩. ଆମେ ସ୍ଥାନୀୟ ଆଇନ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପ୍ରଦାନ କରୁଛୁ।
- ୪. ଉପର ବର୍ଷିତ ପସ୍ତାକକୁ ଆମେ ପଢ଼ି ଓ ବୁଝି ପ୍ରତି ପୃଷ୍ଠାରେ ଆମର ସ୍ୱାକ୍ଷର ପ୍ରଦାନ କରିଛୁ।
 ଉକ୍ତ ରାଜିନାମାର ଏହି ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ଆଜି ତା.....ରିଖଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା।

ସଭାପତିଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ..... ଭି.ଏସ୍.ଏସ୍./ଇ.ଡି.ସି.	ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ବନାଞ୍ଚଳ : ବନଖଣ୍ଡ : ସାକ୍ଷୀ : ୧. ୨. ୩.
--	--

ଫର୍ମାଟ-୧

ଗ୍ରାମର ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିବରଣୀ

୧. ଗ୍ରାମର ନାମ.....
୨. ବନସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିର ନାମ .....
୩. ଜଙ୍ଗଲ ବିତର ନାମ .....
୪. ବନପାଳଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ନାମ .....
୫. ରେଞ୍ଜରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ନାମ.....
୬. ବନଖଣ୍ଡର ନାମ .....
୭. ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତର ନାମ .....
୮. ଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ନାମ .....
୯. ଥାନାର ନାମ .....
୧୦. ଡହସିଲର ନାମ .....
୧୧. ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରର ନାମ .....
୧୨. ସ୍କୁଲ ଓ କଲେଜର ନାମ .....
୧୩. ଗ୍ରାମର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହାଟର ନାମ .....
୧୪. ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟାଙ୍କର ନାମ .....
୧୫. ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ସହରର ନାମ .....
୧୬. ଗ୍ରାମର ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା .....
୧୭. ଗ୍ରାମର ସମୁଦାୟ ଜନ ସଂଖ୍ୟା .....
୧୮. ଗ୍ରାମ ସଂଯୋଗ ରାସ୍ତାର ସ୍ଥିତି (ମାଟି, ପିଚୁ, କଂକ୍ରିଟ ରାସ୍ତା) .....
- ଯଦି ରାସ୍ତା କଂକ୍ରିଟ ହୋଇ ଥାଏ, ତେବେ ରାସ୍ତାର ଅବସ୍ଥା .....
୧୯. ଅଣ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର ଯଦି ଥାଏ, କେତେଜଣ ବାଳକ ଏବଂ ବାଳିକା ପଢ଼ୁଛନ୍ତି, ସେଠାରେ ଶିକ୍ଷକ କିଏ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ଦରମା କେତେ

.....

୨୦. ଜନସଂଖ୍ୟାର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ

ସାରଣୀ-୧(କ)

ଜନସଂଖ୍ୟାର ବର୍ଗ	ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	ସାବାଳକ (୧୮ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ)		ପିଲା (୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍)		ସ୍ତ୍ରୀ	
		ପୁରୁଷ	ମହିଳା	ପୁରୁଷ	ମହିଳା	ପୁରୁଷ	ମହିଳା
ସାଧାରଣବର୍ଗ							
ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି							
ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି							

୨୧. ବନସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ସଭ୍ୟ/ ସଭ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀ

ସାରଣୀ-୧(ଖ)

କେଉଁ ବର୍ଗ	ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	ସଭ୍ୟ/ ସଭ୍ୟାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା
ସାଧାରଣ		
ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି		
ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି		

୨୨ ବୃତ୍ତି/ପେସାର ବିବରଣୀ

୧. କୃଷି ଭିତ୍ତିକ ପେସାର ଥିବା ପରିବାର (ସଂଖ୍ୟାରେ)

- କ. ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ (୦-୧ ହେକ୍ଟର) .....
- ଖ. କ୍ଷୁଦ୍ର ଚାଷୀ (୧-୨ ହେକ୍ଟର) .....
- ଗ. ମଧ୍ୟମ ଚାଷୀ (୨-୪ହେକ୍ଟର) .....
- ଘ. ବଡ଼ ଚାଷୀ(୪-୧୦ ହେକ୍ଟର) .....
- ଙ. ଭୂମିହୀନ .....

୨. ବୃତ୍ତି/ ପେସାର ବିବରଣୀ (ରୋଜଗାର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ) (ସଂଖ୍ୟାରେ)

- କ. କୃଷିଭିତ୍ତିକ .....
- ଖ. ଭାଗ ରକ୍ଷା .....
- ଗ. ପୋଡ଼ା ରକ୍ଷା .....

- ଘ. କାରିଗର .....
- ଙ. ପଶୁପାଳନ .....
- ଚ. ଗୋପାଳନ (ଦୁଗ୍ଧ ବ୍ୟବସାୟ) .....
- ଛ. ଶ୍ରମଜୀବି .....
- ଜ. ଲଘୁବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ .....
- ଝ. ବୁଲା ବିକାଳି .....
- ଞ. ବ୍ୟବସାୟୀ .....
- ଟ. ମତ୍ସ୍ୟଜୀବି .....
- ଠ. ଚକିରୀ (ସରକାରୀ/ ବେସରକାରୀ) .....
- ଡ. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (ବିବରଣୀ) .....

୨୩. ସହଭାଗୀ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅବଧାରଣା ଅନୁସାରେ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଗର ସ୍ଥିତି ଓ କେଉଁ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଗର କେତେ ପରିବାର ଅଛନ୍ତି ।

- କ. ମଧ୍ୟବିତ୍ତ .....
- ଖ. ଗରିବ .....
- ଗ. ଅତି ଗରିବ .....
- ଘ. ସ୍ୱଚ୍ଛଳ .....
- ଙ. ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ/ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ଉପରେ .....

୨୪. ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ନଥିପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ଜମିର ବ୍ୟବହାର ପ୍ରକାର ଭେଦ (ହେକ୍ଟରରେ)

- କ. ସମୁଦାୟ ଜମି .....
- ଖ. ସର୍ବସାଧାରଣ ଜମି(ଖତିଆନ ଅନୁସାରେ) .....
- ଗ. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚାଷ ଜମି(ଖତିଆନ ଅନୁସାରେ) .....
- ଘ. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଗୃହପଯୋଗୀ ଜମି .....
- ଙ. ଚାଷପଯୋଗୀ ଯୋଗ୍ୟ ଅନାବାଦୀ (AJA) .....
- ଚ. ଆବାଦ ଅଯୋଗ୍ୟ ଅନାବାଦୀ (AAA) .....
- ଛ. ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ .....
- ଜ. ଗୋଚର .....
- ଝ. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜମି .....

୨୫. ଚାଷ ଜମିର ପ୍ରକାର ଭେଦ (ହେକ୍ଟରରେ)

- କ. ଜିପ ଜମି .....
- ଖ. ସମତଳ ଜମି .....
- ଗ. ଖାଲୁଆ ଜମି .....

୨୬. ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଥିବା ଜମି(ହେକ୍ଟରରେ)

- କ. ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଥିବା ସମୁଦାୟ ଚାଷ ଜମି .....
- ଖ. ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ନଥିବା ସମୁଦାୟ ଚାଷ ଜମି .....

୨୭. ଜଳସେଚିତ ଜମି ପରିମାଣ (ହେକ୍ଟରରେ)

- କ. ନଦୀ ଓ କେନାଲ ଦ୍ୱାରା ଜଳସେଚିତ ଜମି.....
- ଖ. ଉଠା ଜଳସେଚନ .....
- ଗ. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟରେ ଜଳସେଚନ (ବିବରଣୀ ଦିଅ) .....

୨୮. ପୂର୍ବ ବର୍ଷର କୃଷି ବିବରଣୀ

- କ. ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଚାଷ ହୋଇଥିବା ସମୁଦାୟ ଜମି (ହେକ୍ଟରରେ) .....
- ଖ. ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଅଧିକ ଚାଷ ହୋଇଥିବାରୁ ସମୁଦାୟ ଜମି (ହେକ୍ଟରରେ) .....
- ଗ. ଚାଷପଯୋଗୀ ଅନାବାଦୀ ସମୁଦାୟ ଜମି(ହେକ୍ଟରରେ) .....
- ଘ. ଫଳ ବଗିଚା ହୋଇଥିବା ସମୁଦାୟ ଜମି (ହେକ୍ଟରରେ) .....
- ଙ. ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ହୋଇଥିବା ସମୁଦାୟ ଜମି (ହେକ୍ଟରରେ) .....

୨୯. ଘରଡ଼ିହ ଥିବା ପରିବାର (ସଂଖ୍ୟା)

- କ. ପଞ୍ଚା ଥିବା ପରିବାର (ସଂଖ୍ୟା) .....
- ଖ. ପଞ୍ଚା ନଥିବା ପରିବାର(ସଂଖ୍ୟା) .....

୩୦. ଲିଙ୍ଗଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ସାରଣୀ-୨

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	ଦାୟିତ୍ୱ	
	ପୁରୁଷ (%)	ମହିଳା (%)
ଜାଳେଣୀ ସଂଗ୍ରହ		
ପାନୀୟ ଜଳ ସଂଗ୍ରହ		
ମୌଳିକ ଗୃହକର୍ମ (ରୋଷେଇ/ ଲୁଗା ସଫା/ ଘର ସଫା ଇତ୍ୟାଦି)		
ବିଲବାଡ଼ି କାର୍ଯ୍ୟ(ଘଣ୍ଟାରେ)		
ଘରୋଇ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମଜୁରି (କେତେ ଟଙ୍କା)		
ସରକାରୀ /ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟର ମଜୁରି (କେତେ ଟଙ୍କା)		
ଗୃହପାଳିତ ପଶୁପକ୍ଷୀ ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ		
ଜମି ଜମାର ମାଲିକାନା ସଭୁ		
ଘରଡ଼ିହର ମାଲିକାନା ସଭୁ		
ଆର୍ଥିକ କାରବାର ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତି		
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲିଙ୍ଗଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗ (ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ)		
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ *		
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ *		

*ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଥିଲେ ତାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ

ଫର୍ମାଟ-୨

ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କର ସ୍ଥାବର ଓ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିର ବିବରଣୀ

୧. (କ) ପରିବାରର ସମ୍ପତ୍ତିର ବିବରଣୀ

କ. କେତେ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା

୧. କଜା ଘର

- କ. ଚାଳ ଛପର ଘର .....
- ଖ. ଟାଇଲ ଛପର ଘର .....
- ଗ. ଆଜବେଷ୍ଟ/ ଟିଣ ଛପର ଘର .....

୨. ପକ୍କା ଘର

- କ. ଆଜବେଷ୍ଟ / ଟିଣ ଛାତ ଥିବା ପକ୍କାଘର .....
- ଖ. ସିମେଣ୍ଟ କଙ୍କ୍ରିଟ ଛାତ ଥିବା ପକ୍କାଘର .....
- ଖ. ବିଜୁଳି ସଂଯୋଗ ଥିବା ଘରର ସଂଖ୍ୟା .....
- ଗ. ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ ଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା .....
- ଘ. ସାଇକେଲ ଥିବା ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା .....
- ଙ. ଦୁଇଚକିଆ ମଟରଗାଡ଼ି ଥିବା ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା .....
- ଚ. ଟ୍ରାକ୍ଟର ଥିବା ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା .....
- ଛ. ରେଡିଓ / ଟେପ ରେକର୍ଡ ଥିବା ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା .....
- ଜ. ଟେଲିଭିଜନ ଥିବା ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା .....
- ଝ. ଯନ୍ତ୍ର ଚାଳିତ ଚାଷୋପକରଣ ଥିବା ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା .....

୨. ଗ୍ରାମର ସମ୍ବଳ

ସାରଣୀ-୩

ସମ୍ବଳର ପ୍ରକାର ଭେଦ	ଅବସ୍ଥିତି (ଗ୍ରାମରେ ଅଥବା ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମରେ) ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମ ହୋଇଥିଲେ ଗ୍ରାମର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ	ଗ୍ରାମଠାରୁ ଦୂରତା କେତେ, ଯଦି ଅନ୍ୟ ଜାଗାରେ ଅଛି (କେତେ କି.ମି.)	ବର୍ତ୍ତମାନର ବ୍ୟବହାର ଓ ଏହାର ଅବସ୍ଥା
ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ			
ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ			
ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ			
କନିଷ୍ଠ (ଜୁନିୟର) ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ			

ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ			
ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର			
ଡାକ୍ତରଖାନା			
ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର			
ପଶୁ ଡାକ୍ତରଖାନା			
ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର			
ପଶୁ ଡାକ୍ତରଖାନା			
ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଅଫିସ			
ଥାନା			
ଦମକଳ / ନିଆଁଲିଭା କେନ୍ଦ୍ର			
ଜଙ୍ଗଲ ବିତ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ			
ଡାକଘର			
ଇ୍ୟାକ୍			
ବସ୍ଷାଣ			
ରେଳ ଷ୍ଟେସନ			
ପାନୀୟ ଜଳ - ନଳ କୂପ			
ପାଇପରେ ପାନୀୟ ଜଳ			
ଯୋଗାଣ			
ପୋଖରୀ			
ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିର ସମ୍ପତ୍ତି (ପେଟ୍ରୋମାକ୍ସ, ବାସନକୂସନ ଇତ୍ୟାଦି ଯଦିଥାଏ) ୧. ୨. ୩. ୪.			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			

*ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଉପାଦେୟ ହୋଇଥିଲେ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ

୩. ଜମି ଭିତ୍ତିକ ଚାଷର ଯୋଜନା (ସମସ୍ତ ପରିବାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା ଚାଷଜମିରେ ଏହା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ)

ସାରଣୀ-୪

ଋଷର ଜମିର ମାଲିକଙ୍କ ନାମ	ଲିଙ୍ଗ	ଖାତା ନଂ / କ୍ଷେତ୍ର ନଂ	ଜମିର ପରିମାଣ (ଏକରରେ)		ଜମିର ମାଲିକାନ ସବୁ (ସରକାରୀ, ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ, ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ମାଲିକାନାଭସବୁ ଥିବା ଜମି (ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଅଧିକାର ଆଇନ୍ ଅନୁଯାୟୀ	ଜମିର ପ୍ରକାର (ଖାଲୁଆ, ସମତଳ, ତିପ)	ଜଳସେଚନର ସ୍ଥିତି (ହାଁ/ନାହିଁ)	ଯଦି ଅଛି ଜଳସେଚନର ଉତ୍ସ (ନାଳ, ପୋଖରୀ, ଉଠା, ଜଳସେଚନ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ)	ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ କେଉଁ ଫସଲ ହୋଇଥିଲା	ପୂର୍ବବର୍ଷରେ ଉତ୍ପାଦିତ ଫସଲ (କ୍ୟୁଣ୍ଡାଲରେ)	ସମସ୍ୟା ଏବଂ ପ୍ରସଙ୍ଗ
			ପଞ୍ଜା ଅନୁସାରେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଜମି	ଜମିର କିମ୍ପା (ପଞ୍ଜା ଅନୁସାରେ)							

ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଏବଂ ପ୍ରସଙ୍ଗ :-

- ୧.
- ୨.
- ୩.

୪. ଘର ପିଛା ସମୁଦାୟ ଜମିଜମା ଓ ଚାଷର ସୂଚନା

ସାରଣୀ-୫

ଚାଷ ଜମିର ମାଲିକଙ୍କ ନାମ	ଲିଙ୍ଗ	କ୍ଷେତ୍ର ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ରକାର ଅନୁସାରେ ଜମିର ପରିମାର (ଏକରରେ)			ଜଳସେଚନ ସ୍ଥିତି		ଋଷ କରାଯାଉଥିବା ଫସଲ		
			ଖାଲୁଆ	ସମତଳ	ତିପ	ଜଳସେଚିତ ଜମିର ପରିମାଣ (ଏକରରେ)	ଅଣ ଜଳସେଚିତ ଜମିର ପରିମାଣ (ଏକରରେ)	ଖାଲୁଆ ଜମି	ସମତଳ ଜମି	ତିପ ଜମି

ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଏବଂ ପ୍ରସଙ୍ଗ :-

- ୧.
- ୨.
- ୩.

ଝ. ଚାଷ ହେଉଥିବା ଫସଲ

କ. ଫସଲର ପ୍ରକାର ଭେଦ

ସାରଣୀ-୨(କ)

ରତ୍ନ	ବର୍ଷା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା		ଜଳସେଚିତ	
	ଫସଲର ନାମ	କେତେ ଜମି (ହେକ୍ଟରରେ)	ଫସଲର ନାମ	କେତେ ଜମି (ହେକ୍ଟରରେ)
ଖରିଫ (ବର୍ଷା ଦିନିଆ)				
ରବି (ଶୀତ ଦିନିଆ)				
ସମୁଦାୟ				

ଖ. ଗ୍ରାମରେ ଉତ୍ପାଦନ ହେଉଥିବା ଫସଲର ବିବରଣୀ

ସାରଣୀ-୨(ଖ)

ଫସଲର ନାମ	ଗ୍ରାମରେ ଉତ୍ପାଦିତ ସମୁଦାୟ ଫସଲ (କୃଷିଜାଲରେ)	ଚାଷ କରୁଥିବା ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା	ହାରାହାରି ଉତ୍ପାଦନ (ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି କେତେ କୃଷିଜାଲ)	ଯଦି ହାରାହାରି ଉତ୍ପାଦନ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ନୁହେଁ, ଏହାର କାରଣ ଲେଖାଯାଉ
ଜଳସେଚିତ ଜମିରେ ହେଉଥିବା ଧାନ				
ଅଣଜଳସେଚିତ ଜମିରେ ହେଉଥିବା ଧାନ				
ତୈଳ ବୀଜ				
ପନିପରିବା				
ଡାଲି ଜାତୀୟ				
ମାଷିଆ, ସୁଆଁ, ମକା				
ଫଳ ବଗିଚା				
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*				

*ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଉପାଦେୟ ହୋଇଥିଲେ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ

୬. ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ ମାନଙ୍କର ଚାରଣର ଅବସ୍ଥିତି (ସମୁଦାୟ ସଂଖ୍ୟା ଉଲ୍ଲେଖ କର)

ସାରଣୀ-୭

ପଶୁର ନାମ	ପଶୁର ସଂଖ୍ୟା	ଖୋଲାରେ ଚରିବାକୁ ଯାଉଥିବା ପଶୁ	ଘରେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି
ବଳଦ			
ଗାଈ			
ମଇଁଷି			
ଛେଳି			
ମେଣ୍ଟା			
ଘୁଷୁରୀ			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			

*ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲେ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ

୭. ଉପଲବ୍ଧ ଗୋଖାଦ୍ୟ ପରିମାଣ (କେଉଁ ମାସରେ)

ଗ୍ରାମରେ ଏବଂ ଗ୍ରାମର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ଉପଲବ୍ଧ ଗୋଖାଦ୍ୟ (ଠିକ୍ ଚିହ୍ନ ଠିକ୍ ବାକ୍ରେ ଦିଆଯାଉ)

ସାରଣୀ-୮

ଗୋ ଖାଦ୍ୟର ନାମ	୧-୩ ମାସ	୩.୬ ମାସ	୬ ମାସ ଏବଂ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
ଫସଲର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ (ନଡା, ପାଳ, ବୋତିଆ)			
ଗଛ/ ଗୁଳ୍ମ			
ଘାସ			
ସବୁଜ ପତ୍ର, ବୁଦା, ଗୁଳ୍ମ			
ଜଙ୍ଗଲରେ ଚରନ୍ତି			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			

*ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲେ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ

୮. (କ) କ୍ରୟ ପାଇଁ ବଜାର ସୁବିଧା

ସାରଣୀ-୯ (କ)

କ୍ରୟ ପାଇଁ	ଅବସ୍ଥିତି (କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥିତ)	ଗ୍ରାମରୁ ଦୂରତା (ଯଦି ଗ୍ରାମରେ ନଥାଏ)
ତେଜରାତି ଦୋକାନ		
ସାଧାରଣ ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥା (କଣ୍ଟୋଲ ଦୋକାନ)		
ସାମ୍ବାହିକ ହାଟ		
ମୁଖ୍ୟ ବଜାର		
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*		
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*		

* ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଉପଦେୟ ହୋଇଥିଲେ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ

୮.(ଖ) ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ବଜାର ସୁବିଧା

ସାରଣୀ-୯ (ଖ)

ବିକ୍ରୟ ଦ୍ରବ୍ୟ	ଗ୍ରାମ ଭିତରେ	ସାମ୍ବାହିକ ହାଟରେ (ହାଟର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଉ)	ସ୍ଥାନୀୟ ସହରରେ	କେଉଁ ରତ୍ନରେ ବିକ୍ରି ହୁଏ
କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ				
ଜାଳ କାଠ				
ପରିବାପତ୍ର				
ବହୁ / ବାଉଁଶ				
ଅଣକାଷ ଜଙ୍ଗଲ ଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ / ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ				
ଦୁଗ୍ଧ ଓ ଦୁଗ୍ଧ ତିଆରି ଜିନିଷ				
କୁକୁଡା/ ଛେଳି				
ତୈଳ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପଦାର୍ଥ / ଗୁଣକୃତ୍ତି ପଦାର୍ଥ				
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*				
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*				
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*				
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*				

*ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଉପାଦେୟ ଥିଲେ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ

୯. ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଜଳସମ୍ପଦ (ଜଳ ଉତ୍ସ)

ସାରଣୀ-୧୦

ଜଳର ଉତ୍ସ	ସଂଖ୍ୟା	ଜଳର ପ୍ରାରୂପ୍ୟତା (ଦରକାର ମୁତାବକ, ରତ୍ନଭିତ୍ତିକ)	ଆବଶ୍ୟକତା (ପାନୀୟ ଜଳ, ଜଳସେଚନ, ପଶୁ ସମ୍ପଦ, ସ୍ନାନ)
ଜଳ ଅମଳ ପ୍ରକଳ୍ପ			
ବନ୍ଧ			
ଘୋଷରୀ			
ନଳକୂପ			
କୂପ			
ନଦୀ			
ଝରଣା			
କେନାଲ			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*			

*ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଉପାଦେୟ ଥିଲେ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ

୧୦. ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ଜାଳେଣି ଶକ୍ତି ବ୍ୟବହାରର ବିବରଣୀ

ସାରଣୀ-୧୧

ଜାଳେଣିର ପ୍ରକାର	ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା	କେତେ ମାସ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ	ଉତ୍ସ (ଗ୍ରାମରୁ ଜଙ୍ଗଲରୁ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ସରୁ)	ମୁଖ୍ୟ ବା ଗୌଣ
ଜାଳେଣି କାଠ				
କୃଷି ଜାତୀୟ ଫସଲର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶ				
ପେଟ୍ରେଲିୟମର ଗ୍ୟାସ୍				
ବିଦ୍ୟୁତ୍ ହିଟର				
ଗୋବର ଗ୍ୟାସ୍				
କିରୋସିନି ତୁଳ୍ଲୁ				
ଧୂମ ବିହୀନ ତୁଳ୍ଲୁ				
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*				
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*				

*ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଥିଲେ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ

୧୧. ବିଦ୍ୟୁତ କରଣର ଅବସ୍ଥା

ସାରଣୀ-୧୨

ବ୍ୟବହାରର ପ୍ରକାର	ହଁ/ ନାହିଁ	ବିଦ୍ୟୁତଶକ୍ତି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା
ଘରୋଇ ବ୍ୟବହାର		
କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ		
ରାସ୍ତାର ବତୀ (ଆଲୋକ)		
ଗ୍ରାମରେ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଅଛି ନା ନାହିଁ		

୧୨. ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନ / ସଂସ୍ଥା

ସାରଣୀ-୧୩

ଅନୁଷ୍ଠାନର / ସଂସ୍ଥାର ନାମ	କେତୋଟି ଅନୁଷ୍ଠାନ / ସଂସ୍ଥା	ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା (ନମ୍ବରରେ)		
		ପୁରୁଷ	ମହିଳା	ସମୁଦାୟ ସଭ୍ୟସଂଖ୍ୟା
ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି				
ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଦଳ/ ଗୋଷ୍ଠୀ				
ସମବାୟ ସଂସ୍ଥା				
ମହିଳା ସଂଗଠନ				
ଯୁବକ ସଂଘ				
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ				

୧୩. ଗ୍ରାମରେ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଦଳ ଓ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ସମୂହ

ସାରଣୀ-୧୪

ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଦଳର ନାମ	ସମୁଦାୟ ସଭ୍ୟା ସଂଖ୍ୟା	ସଭାପତି ଓ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ନାମ	ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାର ବିବରଣୀ	ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରେ ଥିବା ଟଙ୍କାର ପରିମାଣ	ଜୀବିକା ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚାଲୁଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	ଜୀବିକା ପାଇଁ ନୂତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସମ୍ଭାବନା

ସହଭାଗୀ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅବଧାରଣା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ସଂଲଗ୍ନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ

୧. ଗ୍ରାମ ପରିଦର୍ଶନ ଚିତ୍ର
୨. ସମୟ ସାରଣୀର ଚିତ୍ର
୩. ଗ୍ରାମର ସାମାଜିକ ଚିତ୍ର
୪. ଗ୍ରାମର ସମ୍ବଳ ଚିତ୍ର
୫. ଜଙ୍ଗଲର ସମ୍ପଦ ଚିତ୍ର
୬. ଭେଦ୍ ଚିତ୍ର
୭. ସହଯୋଗୀ ମୂଳକ ବିଭାୟ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ

ଗ୍ରାମ ପରିଦର୍ଶନର ଚିତ୍ର ଏବଂ ତାହାର ବିବରଣୀ

ସମୟ ସାରଣୀର ଚିତ୍ର

ଗ୍ରାମର ସାମାଜିକ ଚିତ୍ର

ଗ୍ରାମ ସମ୍ବଳ ଚିତ୍ର

ସହଯୋଗୀ ମୂଳକ ବିଭୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗର ବିବରଣୀ (ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଏବଂ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ଉପରେ ଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା, ତୁଳନାତ୍ମକ ବୃତ୍ତ ଚିତ୍ରରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ)

ଫର୍ମାଟ-୩

ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ସହଯୋଗ ଭିତ୍ତିରେ ଗ୍ରାମବାସୀ ମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପ୍ରଣାଳୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯିବ । ଏହା ସେମାନଙ୍କର ଚାଷବାସ, ପଶୁପାଳନ, ରଣ ଏବଂ ଲଘୁବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ତାହାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସେଥିରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ଏବଂ ସମ୍ଭାବନା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ । ଏହି ବିଶ୍ଳେଷଣ ବିଭିନ୍ନ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ରୋଜଗାର ବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ । ଯୋଜନା ଦଳ ସଭ୍ୟମାନେ, ଗ୍ରାମବାସୀ, ବଡ଼ ଚାଷୀ, ଛୋଟ ଚାଷୀ, ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ପରିବାର, ଗୃହ ପଶୁ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ପରିବାର, ଦୈନନ୍ଦିନ ମଜୁରି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ପରିବାରବର୍ଗ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅବହେଳିତ ପରିବାରବର୍ଗ ମାନଙ୍କ ସହିତ ସରକାରୀ ବିଭାଗର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସହିତ ପୃଥକ ପୃଥକ ଆଲୋଚନା କରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟା ଚିହ୍ନଟ କରିବା ସହ

ସମ୍ଭାବନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ତିଆରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ । ସଂକଳନ କରାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ପୁନର୍ବାର ସାଧାରଣ ପରିଷଦରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାନଙ୍କ ଚିହ୍ନଟ ଏବଂ ଅନ୍ତିମ ରୂପ ଦେବା ପାଇଁ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ । ଏହି ସମୟରେ ସେମାନେ ସରକାରୀ ବିଭାଗର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସହିତ ଏହି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ଭବିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ତିଆରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଇବାରେ ସହାୟ୍ୟ କରିବେ । ଗ୍ରାମର ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ଜନିତ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ, ଯୋଜନାକାରୀ ସଭ୍ୟମାନେ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଭିନ୍ନ ରୋଜଗାର ପଦ୍ଧା ଉପରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବେ । ବିଶ୍ଳେଷଣ ସମୟରେ ସେମାନେ ସେହି ରୋଜଗାର ପଦ୍ଧାରେ ସମସ୍ୟା, ସମସ୍ୟାର କାରଣ, ବିଭିନ୍ନ ନିରାକରଣ ସମ୍ଭାବନା ଓ ସମାଧାନ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବେ ।

୧. କୃଷି / ଫଳଚାଷ – ସମସ୍ୟା ଏବଂ ସୁଯୋଗର ବିଶ୍ଳେଷଣ

ସାରଣୀ-୧୫

ସମସ୍ୟା	କାରଣ	ସୁଯୋଗ / ସମ୍ଭାବନା	ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସମାଧାନ

୨. ପଶୁପାଳନର ବିଶ୍ଳେଷଣ

ସାରଣୀ-୧୬

ସମସ୍ୟା	କାରଣ	ସୁଯୋଗ / ସମ୍ଭାବନା	ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସମାଧାନ

ସମସ୍ୟାର ଉଦାହରଣ : କ) କମ୍ ଚାରଣ ଭୂମି, ଖ) ପଶୁମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟର ଅଭାବ, ଗ) ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଘ) ଦୁଗୁ ବ୍ୟବସାୟର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ

୩. ଲଗୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ

ସାରଣୀ-୧୭

ସମସ୍ୟା	କାରଣ	ସୁଯୋଗ / ସମ୍ଭାବନା / ଶକ୍ତି	ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସମାଧାନ

ସମସ୍ୟାର ଉଦାହରଣ : ସ୍ୱଳ୍ପ ଉପଲବ୍ଧ, ନିରନ୍ତର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିନା ସଂଗ୍ରହ, ସ୍ୱଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ, ସ୍ୱଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଇତ୍ୟାଦି ।

୪. ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ

ସାରଣୀ-୧୮

ସମସ୍ୟା	କାରଣ	ସୁଯୋଗ / ସମ୍ଭାବନା	ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସମାଧାନ

ସମସ୍ୟାର ଉଦାହରଣ : ସ୍ୱଳ୍ପ ଉପଲବ୍ଧ, ନିରନ୍ତର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିନା ସଂଗ୍ରହ, ସ୍ୱଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ, ସ୍ୱଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଫର୍ମାଟ – ୪

ଜଙ୍ଗଲ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା

ପରିଶିଷ୍ଟ ୨, ପାରା ୧ ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥିବା ନିୟମକୁ ମନରେ ରଖି, ନିମ୍ନଲିଖିତ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପର୍କିତ ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ଦଳ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବେ । ଏହା ଜଙ୍ଗଲରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଗତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୁଏ ।

୧. ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ

(କ) ବନସୁରକ୍ଷା ସମିତିକୁ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଜଙ୍ଗଲର ଅବସ୍ଥା

- ୧. ଜଙ୍ଗଲର ନାମ : .....
  - ୨. ଜଙ୍ଗଲର କିସମ (ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ / ପସ୍ତାକିତ ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ / ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ / ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ / ଖେସରା ଜଙ୍ଗଲ) : .....
  - ୩. କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ମଣ୍ଡଳ (ଓକିଂ ସର୍କିଲ)ରେ ଅବସ୍ଥିତ : .....
  - ୪. କେଉଁ କମ୍ପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ନମ୍ବରରେ ଅବସ୍ଥିତ : .....
  - ୫. ଜଙ୍ଗଲର ଆୟତନ ହେକ୍ଟରରେ : .....
  - ୬. ଗାଁ ଠାରୁ ଦୂରତା କିଲୋମିଟର ରେ : .....
  - ୭. ଜଙ୍ଗଲର ଆକୃତି (ସମତଳ / ପାହାଡ଼ିଆ / ଭାଲୁ) : .....
  - ୮. ବୃକ୍ଷରାଜିର ଅବସ୍ଥା (ଉତ୍ତମ / ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଜଙ୍ଗଲ / ବୁଦ୍ଧୁବୁଦିଆ ଜଙ୍ଗଲ / କାଁ ଭାଁ ଗଛ ଥିବା ଜଙ୍ଗଲ କିମ୍ବା ପଡ଼ିଆ ଜଙ୍ଗଲ) : .....
  - ୯. ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ଗ୍ରାମବାସୀ ମାନେ କିପରି ନିର୍ଭରଶୀଳ .....
- (କ) ୨ ରୁ ୩ ମାସ (ଖ) ୩ ରୁ ୬ ମାସ (ଗ) ୬ ରୁ ୯ ମାସ (ଘ) ୯ ରୁ ୧୨ ମାସ

(ଖ) ଜଙ୍ଗଲ ମୃତ୍ତିକାର ପ୍ରକାର ଭେଦ

- ୧. ଜଙ୍ଗଲ ମୃତ୍ତିକାର ଉର୍ବରତାର ସ୍ତର (ଉତ୍ତମ/ମଧ୍ୟ/ଅନୁର୍ବର)
- ୨. ଜୈବସାରର ପରିମାଣ (ନାହିଁ/ସାମାନ୍ୟ/ମଧ୍ୟ/ଉତ୍ତମ)
- ୩. ମୃତ୍ତିକାର ଜଳଧାରଣ ଶକ୍ତି (ସାମାନ୍ୟ/ମଧ୍ୟ/ଉତ୍ତମ)
- ୪. ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟର ପରିମାଣ (ସାମାନ୍ୟ/ମଧ୍ୟ)
- ୫. ଜଙ୍ଗଲରେ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟର ସ୍ଥିତି (ଉପର ମାଟିକ୍ଷୟ/ଛୋଟ ନାଳ/ନାଳ)

(ଗ) ବର୍ତ୍ତମାନ ଥିବା ଉଦ୍ଭିଦ ବର୍ଗର ପ୍ରକାର ଭେଦ

- (ଦୟାକରି ଉଦ୍ଭିଦର ସ୍ଥାନୀୟ ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ) .....
- କ. ମୁଖ୍ୟ ବୃକ୍ଷ ରାଜି : .....
- ଖ. ସହଯୋଗୀ ବୃକ୍ଷ ରାଜି : .....
- ଗ. ଝାଡ଼ି/ବୁଦା/ଲଟା ଜାତୀୟ ଉଦ୍ଭିଦ : .....
- ଘ. ବାଉଁଶ : .....
- ଙ. ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବୃକ୍ଷ ରାଜି : .....
- ଚ. ଔଷଧୀୟ ଉଦ୍ଭିଦ : .....
- ଛ. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦରକାରୀ ବୃକ୍ଷଲତା, ଦୟାକରି ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ : .....

୨. ବନସୁରକ୍ଷା ସମିତିର ସ୍ଥିତି

- କ. କେଉଁ ବର୍ଷରୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ମାନେ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି : .....
- ଖ. କେଉଁ ବର୍ଷ ବନସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଗଠିତ ହୋଇଛି : .....
- ଗ. ସମିତିର ସଭ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା : .....
- ଘ. ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି/ଜନଜାତି ସଭ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା : .....
- ଙ. ମହିଳା ସଭ୍ୟାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା : .....
- ଚ. ବନସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଅତୀତରେ କିପରି ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା
(ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା, ଜଗିବା ପଦ୍ଧତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା)
- ଛ. ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରଣାଳୀ (ଠେଙ୍ଗାପାଳୀ/ଜଗୁଆଳୀ/ଅନ୍ୟ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା) .....
- ଜ. ବନସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷାରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ହେବାପରେ ଜଙ୍ଗଲର କିପ୍ରକାର ଉନ୍ନତି ପରିଲିଖିତ ହୋଇଛି ।

୬. ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗ

(କ) ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ସମସ୍ୟା

ସାରଣୀ – ୨୫ (କ)

କ୍ର.ନଂ.	ପ୍ରସଙ୍ଗର ନାମ	ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା (ହଁ/ନାହିଁ)	ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ/ସାମାନ୍ୟ
୧	ଚୋରା କାଠ କାରବାର		
୨	ଚୋରା ବାଉଁଶ କାରବାର		
୩	ଜାଳେଣୀ କାଠ ଚୋରା କାରବାର, ଅନ୍ୟକୁ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ		
୪	ଉତ୍ପାଦନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଚୋରା କାରବାର		
୫	ଇଲି, ମୂଲ୍ୟବାନ ପଥା ଚୋରା କାରବାର		
୬	ସ୍ଥାନୀୟ ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ଶୀକାର		
୭	ସ୍ଥାନୀୟ ଗୋରୁ ଗାଈ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁଙ୍କ ଚାରଣ		
୮	ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଗୋରୁ ଗାଈ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁଙ୍କ ଚାରଣ		
୯	ନିଆଁ ଦ୍ୱାରା ଦୁର୍ଘଟରା		
୧୦	ମହୁଆ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ନିଆଁ ଲଗାଇବା		
୧୧	ଖଜୁରୀ ତାତି ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ନିଆଁ ଲଗାଇବା		
୧୨	କେନ୍ଦୁପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ନିଆଁ ଲଗାଇବା		
୧୩	ମୁଣ୍ଡରେ ବୋହି ଚୋରା କାଠ କାରବାର		
୧୪	ସାଇକେଲରେ ବୋହି ଚୋରା କାଠ କାରବାର		
୧୫	ଶଗଡରେ ବୋହି ଚୋରା କାଠ କାରବାର		
୧୬	ମଟର / ଦୂତ ଗାଡିରେ ବୋହି ଚୋରା କାଠ କାରବାର		
୧୭	ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ସମୟରେ ସର୍ପ ଦଂଶନ / ଜୀବନ ପ୍ରତି ବିପଦ ଆଶଙ୍କା		
୧୮	ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ଜବର ଦଖଲ		
୧୯	ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ଜନିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅତ୍ସଦ୍‌ଦୃଶ୍ୟ		
୨୦	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*		
୨୧	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*		
୨୨	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*		

* ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯଦି ଥାଏ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ

(ଖ) ଜଙ୍ଗଲର ଅବକ୍ଷୟରେ କାରଣ

ସାରଣୀ – ୨୫ (ଖ)

୧.
୨.
୩.
୪.
୫.
୬.
୭.

(ଗ) ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା

ସହଭାଗୀ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅବଧାରଣା ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମୟରେ, ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ । ଏହାର ସୁରକ୍ଷା କିପରି କରାଯିବ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣୁ ଯୋଜନାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବ ।

ସାରଣୀ – ୨୫ (ଗ)

ଗୋଟାରି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ/ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତି	
କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ କଟକଣା ଲାଗୁ କରାଯିବ	
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ବର୍ଷନା	
ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତି	
କେଉଁ ବର୍ଷରୁ କଟକଣା ଲାଗୁହେବ	
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବେନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା	
ଜଙ୍ଗଲ ପୋଡ଼ି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	
କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ କଟକଣା ଲାଗୁ କରାଯିବ	
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ବର୍ଷନା	
ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତି	
କେଉଁ ବର୍ଷରୁ କଟକଣା ଲାଗୁହେବ	
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବେନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା	
ଜଗାରିଖା ବ୍ୟବସ୍ଥା	
କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ କଟକଣା ଲାଗୁ କରାଯିବ	
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ବର୍ଷନା	
ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତି	
କେଉଁ ବର୍ଷରୁ କଟକଣା ଲାଗୁହେବ	
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବେନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା	

୭. ପ୍ରକୃତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଚିହ୍ନଟ ଜଙ୍ଗ ଉନ୍ନୟନ ଭିତ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟର ବିବରଣୀ

(କ) ଜଳ ଏବଂ ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ସାରଣୀ – ୨୬ (କ)

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	ଆବଶ୍ୟକ କି ନାହିଁ	ହାରାହାରି ସଂଖ୍ୟା ଓ ଆୟତନ	ଅଗ୍ରାଧିକାର (ଉଚ୍ଚ, ମଧ୍ୟମ, ନିମ୍ନ)
୧. ବାଡବନ୍ଦି ଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ (Vegetative check dam)			
୨. କଣ୍ଟୁର ଟ୍ରେନ୍ସ (Staggered Trench)			
୩. କଣ୍ଟୁର ପଥର ବନ୍ଧ			
୪. ଗହ୍ରିରାଆ ନାଳରେ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବା (Gully Control)			
କ. ବାଡବନ୍ଦି (Vegetative Check Dam)			
ଖ. ପଥର ବାଡ			
ଗ. ତାରଜାଲି ପଥର ବନ୍ଧ (Wire Mesh)			
ଘ. ସିମେଣ୍ଟ ଯୋଗେଇ ପଥର ବନ୍ଧ			
୫. ଅର୍ଦ୍ଧ ଚନ୍ଦ୍ର ଖାଇ ଖୋଳିବା			
୬. ଜଳ ଅମଳ ବନ୍ଧ			
୭. ମୋଡ ଆନିକଟ			
୮. ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ନାଳର ମରାମତି କରିବା			
୯. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ			

(ଖ) ଜଙ୍ଗଲର ଅଭିବୃଦ୍ଧି – ୧

ସାରଣୀ ଯ- ୨୬ (ଖ)

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	କେତେ ଅଞ୍ଚଳରେ କରାଯିବ (ହେକ୍ଟରରେ)	କେଉଁ କେଉଁ ଗଛ ଲଗାଯିବ	କେତେ କେତେ ଦୂରତାରେ ଲଗାଯିବ
ପ୍ରାକୃତିକ ଜଙ୍ଗଲର ପୁନଃଜନନ (ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ବିନା)			
ପ୍ରାକୃତିକ ପୁନଃଜନନ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ସହ (୪୦୦ ଚାରା ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ପାଇଁ)			
ପ୍ରାକୃତିକ ପୁନଃଜନନ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ସହ (୮୦୦ ଚାରା ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ପାଇଁ)			
ସମୂହ (ବୃକ୍ଷ) ବନାକରଣ			
କ. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମୂହ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ			
ଖ. ଜାଳେଣୀ, ପଶୁଖାଦ୍ୟ ଜାତୀୟ ଚାରା ରୋପଣ			
ଗ. ବାଉଁଶ / ବେତ			
ଘ. ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ			
ଙ. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ)			
ଚ. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ)			

(ଜଙ୍ଗଲରେ ମୃତ୍ତିକାକ୍ଷୟର ସ୍ଥିତି, ଜଙ୍ଗଲଜାତ ପଦାର୍ଥର ଆକଳନ, ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ, ଲଘୁବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ଲୋକମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ପୂର୍ବରୁ ପାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଭିତ୍ତିରେ କେଉଁ କେଉଁ ଚାରା ରୋପଣ କରାଯିବ, ତାହା ଚୟନ କରାଯିବ ସହଭାଗୀ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅବଧାରଣା ମାଧ୍ୟମରେ କେଉଁ କେଉଁ ଗଛ ଲଗାଯିବ ତାହା ସହଯୋଗ ଭିତ୍ତିରେ ଚୟନ କରାଯିବ । ଜଙ୍ଗଲ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ମୃତ୍ତିକାର ପ୍ରକାର ଭେଦକୁ ନେଇ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର ସହାୟକ ଦଳ, କେଉଁ କେଉଁ ଚାରାକୁ ଚୟନ କରାଯିବ ତାହା ଉପରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଦେବେ ।)

(ଢ) ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ

(ଢ-୧) ବିକେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର

ସାରଣୀ -୨୬ (ଢ-୧)

କ୍ର.ନ.	ଅବସ୍ଥିତ ଓ ଆୟତନ	ଉତ୍ପାଦନ ହେବାକୁ ଥିବା ଚାରାର ନାମ	କେଉଁ ବର୍ଷରୁ ସ୍ଥାପନ କରାଯିବ	କେତେ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ କରାଯିବ
୧.				
୨.				

ବି.ଦ୍ର. ଯେଉଁ ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତିରେ ଲଗା ଯାଉଥିବା ଚାରା ହାଇଡେକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଅଣାଯିବ, ସେହି ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତିରେ ଲଗାଇବାକୁ ଥିବା ଚାରାର ପ୍ରକାର ଓ ଆବଶ୍ୟକତା ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତୁ ।

(ଢ-୨) ଫଳଚାଷ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚାରା ଆବଶ୍ୟକତା

ସାରଣୀ -୨୭ (ଢ-୨)

ଆବଶ୍ୟକ ଅଛି କି ନାହିଁ (ହଁ / ନାହିଁ)	ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ନାମ	କେଉଁ କେଉଁ ଚାରା ଆବଶ୍ୟକତା	କେତେ ଚାରା ଆବଶ୍ୟକ

ଚ. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ସାରଣୀ-୨୮ (ଚ)

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	ଆବଶ୍ୟକ ଅଛି କି ନାହିଁ (ହଁ/ ନାହିଁ)	କିଏ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବେ (ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି / ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଓ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ)	କେଉଁ ମାସ / ବର୍ଷରୁ କରାଯିବ	କାର୍ଯ୍ୟର ପରିମାଣ (ଆନୁମାନାତ୍ମକ)
ଅଗ୍ନି ନିରୋଧକ ପଟି ତିଆରି ଓ ସଫେଇ				
ଜଙ୍ଗଲ ଜଗା ରଖା				
କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଗୋ ଚାରଣ				
ଗୋରୁଗାଈ ମାନଙ୍କୁ ଘରେ ବାନ୍ଧି ଖୁଆଇବା				
ଅଣ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର				
ଜାଲେଣୀ ସଞ୍ଚୟ ଚୁଲିର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ				

୮. ବିକ୍ରୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଠିକ୍ ସ୍ଥାନରେ ଚିକ୍ ରିହ୍ ଦିଅନ୍ତୁ)

(କ) କାଠ, ବାଉଁଶ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ପଦାର୍ଥର ବ୍ୟବସାୟ

- (ଅ) ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଖୋଲା ଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ
- (ଆ) ବେସରକାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ
- (ଈ) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ ବିଭାଗମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ
- (ଇ) ସିଧାସଳଖ କାଷ୍ଟ ଭିତ୍ତିକ କାରଖାନାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ
- (ଉ) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବ୍ୟବସାୟ ଗୋଷ୍ଠି ଭିତ୍ତିକ ବ୍ୟବସାୟ

(ଖ) ଲଘୁ ବନଜାତ ପଦାର୍ଥ ଓ ଔଷଧୀୟ ବୃକ୍ଷର ବ୍ୟବସାୟ

- (ଅ) ଓରମାସ, ଚିଡ଼ିସିସି, ଓ.ଏଲ.ଏମ., ଡାବର, ଡି.ଏସ.ଏମ.ଏସ., ଏ.ସି.ଆଇ. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମଜାତୀୟ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ
- (ଆ) ଖୁରୁରା ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ
- (ଈ) ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ କମ୍ପାନୀ ମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ
- (ଇ) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ
- (ଉ) ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତ୍ତିକ

(ଗ) କେଉଁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସାୟ

- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବ୍ୟବସାୟ
- ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତ୍ତିକ ବ୍ୟବସାୟ

୯. ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜଙ୍ଗଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସମ୍ଭାଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

କ. ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କାଳୀନ ପାତଳୀକରଣ

ଜଙ୍ଗଲରେ ବହୁଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକ ବଡ଼ ହୋଇଗଲେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗଛ କାଟିଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଭଲ ବହୁନଥିବା, ରୋଗା କିମ୍ବା ଅଜ୍ଞା ବଙ୍କା ଗଛ ଗୁଡ଼ିକୁ କାଟିଦେଲେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ଭଲ ଆଲୋକ ପାଇଥାନ୍ତି ଓ ହୃଷ୍ଟପୃଷ୍ଟ ହୋଇ ବଢ଼ିଥାନ୍ତି । ଏଥି ନିମିତ୍ତ ଜଙ୍ଗଲର ବୟସ ଅବସ୍ଥାନକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନଖଣ୍ଡ ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଯୋଜନାର ବିଧିବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ପାତଳୀକରଣର ବର୍ଷ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯିବ ।

ସାରଣୀ ୨୭(କ)

ଜଙ୍ଗଲର ପ୍ରକାରଭେଦ	ପାତଳୀ କରଣର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ		
	ପ୍ରଥମ	ଦ୍ୱିତୀୟ	ତୃତୀୟ
ପ୍ରାକୃତିକ ଜଙ୍ଗଲ			
ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ହୋଇଥିବା ଜଙ୍ଗଲ			
କ. ଅର୍ଥକାରୀ ବୃକ୍ଷ			
ଖ. ଜାଳ / ଚାରଣଭୂମି			
ଗ. ବାଉଁଶ / ବେତ			

(ଖ) ଶେଷ ଅମଳ ବର୍ଷ

ଅନୁମୋଦିତ ବନଯୋଜନାରେ ବିଭିନ୍ନ ଗଛ କେତେ ବର୍ଷରେ କଟାଯିବ ତାହାର ଏକ ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ତୁଳାନ୍ତ ଅମଳ ସମୟରେ କେଉଁ ଗଛ ମାନଙ୍କୁ କଟାଯିବ ତାର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ । ଏହି ଚିହ୍ନଟ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ବନପାଳ, ବନସୁରକ୍ଷା ସମିତିଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବେ ।

ସାରଣୀ- ୨୭(ଖ)

ଜଙ୍ଗଲର ପ୍ରକାରଭେଦ (ଅନୁମୋଦିତ କର୍ମ ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ)	ଶେଷ ଅମଳ ବର୍ଷ (ଅନୁମୋଦିତ କର୍ମ ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ)
ପ୍ରାକୃତିକ ଜଙ୍ଗଲ	
ରୋପିତ ବୃକ୍ଷ ଜଙ୍ଗଲ	
କ. ସମୂହ ବୃକ୍ଷ	
ଖ. ଜାଳ/ ଗୋଖାଦ୍ୟ ଜାତୀୟ	
ଗ. ଅଣକାଷ୍ଠ ଜାତୀୟ	

(ଗ) କେଉଁ ଗଛ ନିୟମାନ୍ୱୟଣ କଟାଯିବ ତାହାର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରାୟ ବନବିଭାଗ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ (ଅନୁମୋଦିତ କର୍ମ ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ)

ସାରଣୀ-୨୭(ଗ)

ବର୍ଷ	ବୃକ୍ଷର ପ୍ରକାରି (ସେ.ମି.ରେ)	ଗଣ୍ଠିର ଗୋଲେଇ (ସେ.ମି.ରେ)	ଉଚ୍ଚତା (ଉଚ୍ଚମ / ପୋଲା)	ଗଣ୍ଠିର ଅବସ୍ଥା

୧୦. ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲରୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ

ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା ଓ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ କିଭଳି ଉପକୃତ ହେବେ ଓ କି କି ପ୍ରକାର ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରିବେ ସେ ବିଷୟରେ ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ବିଶଦ ଆଲୋଚନା କରିବେ ଓ ତାହାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିବେ ।

(କ) ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ

ସାରଣୀ - ୨୮(କ)

କ୍ର.ନଂ	ଜଙ୍ଗଲ ଜାତ ପଦାର୍ଥ	କେଉଁ ମାସରେ ସଂଗ୍ରହ ହୁଏ	ହାରାହାରି ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପରିମାଣ
୧.	ଶାଳ ପତ୍ର		
୨.	ଶାଳ ମଞ୍ଜି		
୩.	ମହୁଲ ଫୁଲ		
୪.	ଟୋଲ ମଞ୍ଜି		
୫.	କୁସୁମ ମଞ୍ଜି		
୬.	ଚାଉ ମଞ୍ଜି		
୭.	ହରିଡା		
୮.	ବହାଡା		
୯.	ଅଁଳା		
୧୦.	ଆମ୍ବ		
୧୧.	ଛତୁ		
୧୨.	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ		

(ଖ) କାଠ ଓ ବାଉଁଶ ଇତ୍ୟାଦି

ସାରଣୀ- ୨୮ (ଖ)

ପଦାର୍ଥ	ଆୟତନ / ଓଜନ / ନମ୍ବର	କେଉଁ ବର୍ଷ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା	ଉତ୍ପାଦିତ ପାଦାର୍ଥର ଆୟତନ
କାଠ			
ଜାଳ କାଠ			
ବାଉଁଶ			
ଛୋଟ ବହୁ, ଖୁଣ୍ଟ			

୧୧. ଲୋକମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବାଣିଜ୍ୟ ପଦ୍ଧତି

ସାରଣୀ-୨୯

କ୍ର.ନଂ	ପଦାର୍ଥ ର ନାମ	ବଣିଜ୍ୟ ପଦ୍ଧତି (ସମ ବଣିଜ୍ୟ / ଶୁଦ୍ଧମୁକ୍ତ ସଂଗ୍ରହ / ବିନା ଶୁଳ୍କରେ ସଂଗ୍ରହ / ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ୍ଧତି)
୧.	କାଠ	
୨.	ବଲ୍ଲୁ	
୩.	ଜାଳ କାଠ	
୪.	ବାଉଁଶ	
୫.	ଝାଟି ଲଟା	
୬.	ତୃଣ	
୭.	ଶୁଷ୍କ ପତ୍ର	
୮.	ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ	
୯.	ଜଙ୍ଗଲର ବିକାଶ ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	

୧୨. ଜଙ୍ଗଲ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ

ସାରଣୀ – ୩୦

ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ନାମ	ସମୁଦାୟ ଜମିର ପରିମାଣ (ହେକ୍ଟରରେ)	ଜଙ୍ଗଲ କୃଷି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଞ୍ଚଳ (ହେକ୍ଟରରେ)	କେତୋଟି ବୃକ୍ଷ ଲଗାଯିବ (ଯଦି ଜମି ହିତରେ ଲଗାଯିବ)	କେଉଁ ପ୍ରକାରର / କେଉଁ ନମୁନାର ଜଙ୍ଗଲ କୃଷି କରାଯିବ

୧୩. ଜଙ୍ଗଲ ଉନ୍ନୟନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ଯଦି ଥାଏ ଯଥା (ଜଗରଖା, ଜଙ୍ଗଲ ସଫେଇ, ପାତଳୀ କରଣ, ଜଙ୍ଗଲରେ ନିଆଁ ନିରୋଧକ ଖାତା, ବଡ଼ ଗାଡ଼ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ, ଅନାବଶ୍ୟକ ଘାସ ଓ ଝାଟି ସଫେଇ, ସାର ପ୍ରୟୋଗ, ଜଳ ଏବଂ ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ)

ସାରଣୀ -୩୧

--

ଜଙ୍ଗଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ କରାଯାଇଥିବା ସହଯୋଗୀ ମୂଳକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅବଧାରଣା (ପିଆରଏ) ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଲଗ୍ନ କରନ୍ତୁ ।

- (କ) ଜଙ୍ଗଲ ପରିଦର୍ଶନର ବିବରଣୀ ।
- (ଖ) ଜଙ୍ଗଲରେ ବିଭିନ୍ନ ମାର୍ଗରେ ଭ୍ରମଣ କରି ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ
- (ଗ) ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦର ଐତିହାସିକ ମାନଚିତ୍ର
- (ଘ) ଉତ୍ପାଦିତ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାନଚିତ୍ର
- (ଙ) ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ରତ୍ନ ଭିତ୍ତିକ ମାନଚିତ୍ର
- (ଚ) ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହକାରୀଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ ସୂଚୀ
- (ଛ) ମୁଖ୍ୟ ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ
- (ଜ) ସାଂପ୍ରତିକ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ବଳର ମାନଚିତ୍ର
- (ଝ) ଜଙ୍ଗଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ମାନଚିତ୍ର

୨. ଜଙ୍ଗଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ସାରଣୀ – ୩୩

କ୍ର. ନଂ	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ନାମ, ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	କାର୍ଯ୍ୟର ପରିମାଣ (ହେକ୍ଟରରେ / ସଂଖ୍ୟାରେ)				
		ପ୍ରଥମବର୍ଷ	ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ	ତୃତୀୟ ବର୍ଷ	ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷ	ପଞ୍ଚମବର୍ଷ

୩. କୃଷି ଜଙ୍ଗଲ

ସାରଣୀ – ୩୪

ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	କେତେ ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ (ହେକ୍ଟରରେ)	ଜଙ୍ଗଲ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ନମୁନା	କେଉଁବର୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା

୪. ମନୁଷ୍ୟ – ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ସଂଘର୍ଷରେ ଲଢ଼ୁକରଣ

ସାରଣୀ – ୩୫

କ୍ର. ନଂ	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ନାମ	ଆବଶ୍ୟକ ଅର୍ଥ	ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥାର ନାମ
୧.			
୨.			

୫. ସର୍ବସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ କୃଷି ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ସାରଣୀ – ୩୬

କ୍ର. ନଂ	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ନାମ	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ସହ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ସଂଯୋଗୀକରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ

ଗ. ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି / କାରିଗରୀ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ

ସାରଣୀ – ୩୮ (ଗ)

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଗୋଷ୍ଠୀ	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ନାମ	ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ବର୍ଷ	ଯୋଗଦାନୀକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେବା ସ୍ଥାନ ବା ଅନୁଷ୍ଠାନ	ଆବଶ୍ୟକ ଅର୍ଥ
ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ					
ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ					
ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିର ସଭ୍ୟ					
କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସମିତି ସଭ୍ୟ					
ଗ୍ରାମ ସହାୟକ/ ବନ ସଚେତକ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ					
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*					
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*					
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*					

*ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ, ତାହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଉ

ଫର୍ମାଟ - ୬

ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯୋଜନା

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ବନ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ଗ୍ରାମ ସଭାର ବୈଠକ ଡାକି ଆସନ୍ତା ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ହେବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗୁଡ଼ିକ ବିଶଦ ଆଲୋଚନା କରିବେ । ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ବଳ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରାଧିକ୍ୟ ତଥା ଅଗ୍ରାଧିକାରକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ଆୟ ବ୍ୟୟର ଅଟକଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ । ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ସମିତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ

କ୍ଷେତ୍ର ପରିଚାଳନା ମୁଖ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣ କରିବେ, ଯିଏକି ଏହାକୁ ଅନୁମୋଦନ କରି ଖଣ୍ଡୀୟ ପରିଚାଳନା ମୁଖ୍ୟଙ୍କୁ ସୁପାରିଶ କରିବେ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଖଣ୍ଡୀୟ ପରିଚାଳନା ମୁଖ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସମିତି ଆବଶ୍ୟକ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଗତି, ତଦାରଖ ଓ ମୂଲ୍ୟାୟନ ଏହି ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଭିତ୍ତିକରି କରାଯିବ ।

୧. ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓ ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା

ସାରଣୀ - ୩୯

ଉପାଦାନ	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନାମ	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅବଧି (ବର୍ଷ/ମାସ)	କାର୍ଯ୍ୟର ପରମାଣ	ହାରାହାରି ଅର୍ଥ ଅଟକଳ (ଟଙ୍କାରେ)	କେଉଁ ସଂସ୍ଥାରୁ ଅନୁଦାନ ପାଇବ	କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ କିଏ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବେ
ଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ						
ମୃତ୍ତିକା ଏବଂ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ / ନାଲରେ ମୃତ୍ତିକାସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ						
ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର						
କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଜଙ୍ଗଲ ପ୍ରାକୃତିକ						

ଉପାଦାନ	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ନାମ	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅବଧି (ବର୍ଷ/ ମାସ)	କାର୍ଯ୍ୟର ପରମାଣ	ହାରାହାରି ଅର୍ଥ ଅଟକଳ (ଟଙ୍କାରେ)	କେଉଁ ସଂସ୍ଥାରୁ ଅନୁଦାନ ପାଇବ	କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ କିଏ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବେ
ଜଙ୍ଗଲ ପୁନଃଜନନ ସହାୟକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	ଫାଙ୍କା ସ୍ଥାନ ନଥିବା ସହାୟକ ପ୍ରାକୃତିକ ପୁନଃଜନନ					
	୪୦୦ ଚାରା ରୋପଣ କରି ସହାୟକ ପ୍ରାକୃତିକ ପୁନଃଜନନ					
	୮୦୦ ଚାରା ରୋପଣ କରି ସହାୟକ ପ୍ରାକୃତିକ ପୁନଃଜନନ					
ବୁକ୍ ବୃକ୍ଷରୋପଣ-ଜାଳ, କାଠ ଓ ଗୋଖାଦ୍ୟ ଜାତୀୟ ବୃକ୍ଷରୋପଣ						
ଅଣକାଷ ଜାତୀୟ ବୃକ୍ଷରୋପଣ						
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମୂହ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ବାଉଁଶ ଚାରା ରୋପଣ						
ମନୁଷ୍ୟ ଏବଂ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ସଂଘର୍ଷ ପରିଚାଳନା						
ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ସହାୟକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ						
ରୋଜଗାର ସୃଷ୍ଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ						
ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ						
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ						

ଫର୍ମାଟ - ୭

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଅଗ୍ରଗତି ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ

୧. ବନସ୍ତରକ୍ଷା ସମିତି ବୈଠକ

ସାରଣୀ - ୪୧

ବୈଠକ ତାରିଖ	କାହା ସଭାପତିତ୍ୱରେ ହୋଇଥିଲା	ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସଭ୍ୟ ସଭ୍ୟାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା		ମୁଖ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି
		ପୁରୁଷ	ମହିଳା	

୨. ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଓ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ସାରଣୀ - ୪୨

କ୍ର. ନ.	ପ୍ରଶିକ୍ଷଣର ନାମ	ପ୍ରଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଦଳଙ୍କ ଯୋଗଦାନ (ବନସ୍ତରକ୍ଷା ସମିତି/ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଦଳ/ ବ୍ୟବହାରୀ ଦଳ ପ୍ରଭୃତି)	ପ୍ରଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା		ଆୟୋଜକ ଓ ସଂଯୋଜକ	ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସ୍ଥାନ
			ପୁରୁଷ	ମହିଳା		
୧.						
୨.						
୩.						
୪.						

୩. ଗୋଷ୍ଠୀ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ସାରଣୀ - ୪୩

କ୍ର.ନ.	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ନାମ	ପରିମାଣ	କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ତାରିଖ	କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ ତାରିଖ	ଫୋର୍ ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ
୧.					
୨.					
୩.					
୪.					

୪. ଜଙ୍ଗଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ସାରଣୀ – ୪୪

କ୍ର.ନ.	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ନାମ	ସମୟ ଅବଧି	ମୋଟ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ	କେତୋଟି ଶ୍ରମ ଦିବସ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି	ଉତ୍ପାଦିତ ଶସ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ (ଯଦି କିଛି ଥାଏ)
୧.					
୨.					
୩.					
୪.					

୫. ଜଙ୍ଗଲ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ସାରଣୀ – ୪୫

ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	କେତେ ଆୟତନରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି (ହେକ୍ଟରରେ)	କେଉଁ ପ୍ରକାର ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି	ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ	
			ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	ଆର୍ଥିକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ରାଶି
୧.				
୨.				
୩.				
୪.				

୬. ମନୁଷ୍ୟ – ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ସଂଘର୍ଷ

ସାରଣୀ – ୪୬

ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ନାମ	ସମୟ (ମାସ)	ମୋଟ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ

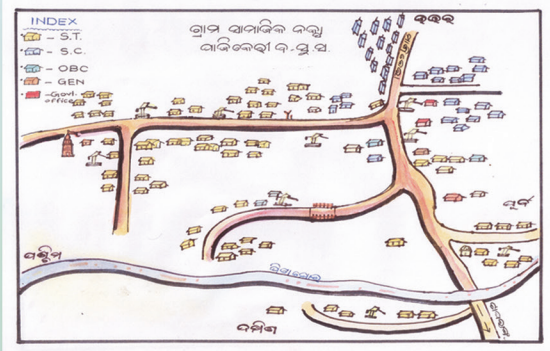
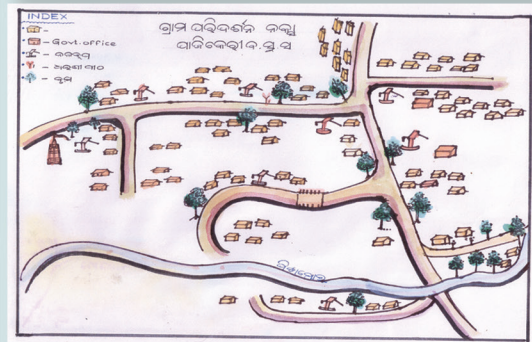
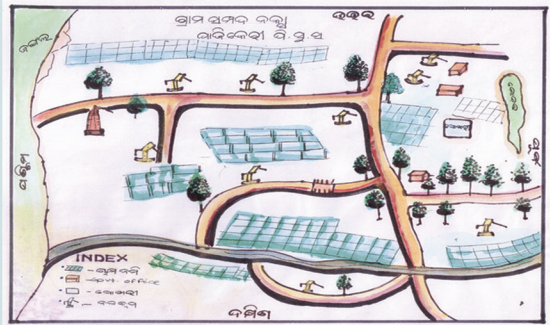
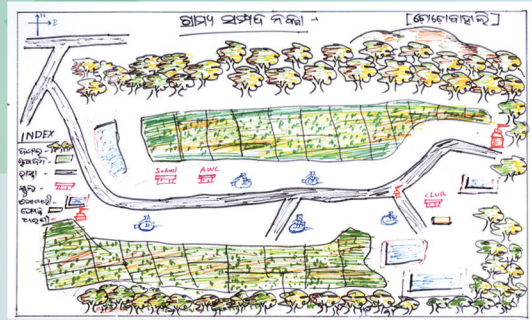
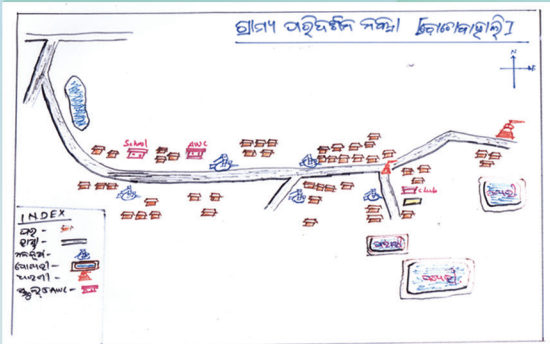

ନୋଟ୍

ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ସମିତି

ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ଏସ୍.ଏଫ୍.ଟି.ଆର୍.ଆଇ. ପରିସର, ଘାଟିକିଆ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୯